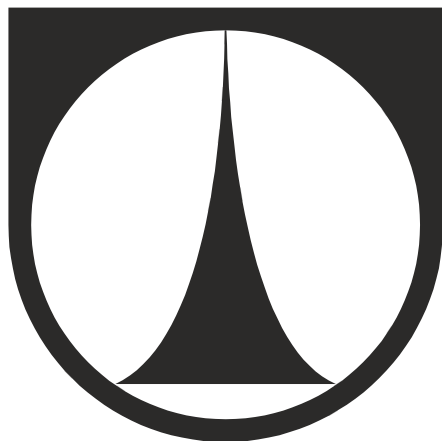

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Veronika Obšasniková

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Vliv účetnictví, daňové evidence a paušálních výdajů na základ daně z příjmů u podnikatelů – fyzických osob

**Effect of Financial Accounting, Tax Evidence and Lump-sum Expenses on
Tax Base of Incomes of the Entrepreneurs – Physical Persons**

DP-EF-KFÚ-2012-36
Veronika Obšasniková

Vedoucí práce: Ing. Horák Josef, Ph.D., katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Blanka Kožíšková, Gymnázium, střední odborná škola, střední
odborné učiliště a vyšší odborná škola, Hořice

Počet stran: 82

Počet příloh: 3

Datum odevzdání: 10. května 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 10. května 2013

Veronika Obšasniková

Anotace

Diplomová práce se zabývá analýzou jednotlivých metod zaznamenávání hospodářských operací a dopady těchto metod na základ daně z příjmů, a tím i na konečnou daňovou povinnost podnikatelů – fyzických osob. V teoretické části je nejprve definováno, které příjmy podléhají dani z příjmů fyzických osob, stanovení základu daně a daně z příjmů. Dále je popsána charakteristika účetnictví, daňové evidence, paušálních výdajů a hlavní rozdíly mezi nimi, které mají vliv na základ daně. Teoretické poznatky jsou následně aplikovány na konkrétní příklady tří různých podnikatelů, kde je analyzována rozdílná výše daňového základu za předpokladu, že by vedli účetnictví, daňovou evidenci a uplatňovali paušální výdaje ve zdaňovacím období roku 2012. Poté je navržena optimální varianta zaznamenávání hospodářských operací z hlediska daňového a administrativního zatížení a také vlivu dílčího základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti na vyměřovací základy a platby pojistného hrazeného podnikatelem na své zdravotní a sociální pojištění.

Klíčová slova

Daň z příjmů, daňová evidence, daňové zatížení, finanční účetnictví, fyzická osoba, paušální výdaje, podnikatel, sociální pojištění, základ daně, zdravotní pojištění, živnost.

Annotation

This thesis analyzes the various methods of recording economic transactions and the impact of these methods on the basis of income tax, and thus the total tax liability of entrepreneurs – physical persons. The theoretical part is first defined, which revenues are subject of personal income tax, determination of tax base and income tax. It also describes the characteristics of financial accounting, tax evidence, lump-sum expenses and the main differences between them that have an impact on the tax base. Theoretical knowledge is applied to specific examples of three different entrepreneurs, where it is analyzed different amount of the tax base provided that would use financial accounting, tax evidence and apply a lump-sum expenses for the taxable period 2012. Thereafter is proposed optimal variant recording of economic transactions from the point of view of tax and administrative burden and the impact of partial tax base from business and other self-employment on bases of assessment and payment of premiums paid by entrepreneur on his own health and social insurance.

Key Words

Income tax, tax evidence, tax burden, financial accounting, physical person, lump-sum expenses, entrepreneur, social insurance, tax base, health insurance, trade.

Obsah

Seznam zkratk	10
Seznam tabulek	11
Úvod	12
1 Daň z příjmů fyzických osob	14
1.1 Základ daně z příjmů fyzických osob	15
1.2 Úprava základu daně.....	16
1.3 Zjištění daňové povinnosti.....	18
1.3.1 Slevy na dani	20
1.3.2 Zálohy na daň z příjmů.....	22
1.4 Druhy příjmů fyzických osob	23
1.5 Daň z příjmů fyzických osob od 1. 1. 2013	25
2 Charakteristika finančního účetnictví, daňové evidence a paušálních výdajů.....	28
2.1 Charakteristika finančního účetnictví	29
2.2 Charakteristika daňové evidence	33
2.3 Charakteristika paušálních výdajů	35
2.4 Přejít z daňové evidence na vedení účetnictví a opačně.....	36
3 Rozdíly mezi účetnictvím, daňovou evidencí a paušálními výdaji.....	40
3.1 Rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí z hlediska ZDP	42
3.1.1 Majetek a odpisy.....	42
3.1.2 Nájemné.....	45
3.1.3 Opravné položky, postoupení a odpis pohledávky, zákonné rezervy.....	46
3.1.4 Daně a poplatky	49
3.1.5 Pokuty a jiné sankce, úroky	49
3.1.6 Škody a manka	50
3.1.7 Výdaje spojené se zaměstnanci	51

3.2 Sociální a zdravotní pojištění u OSVČ	52
4 Analýza daňového základu fyzické osoby PK.....	54
4.1 Základ daně v účetnictví a při použití paušálních výdajů.....	56
4.2 Rozdílný základ daně v účetnictví a daňové evidenci	57
4.3 Navrhovaná doporučení	59
5 Analýza daňového základu fyzické osoby IU.....	62
5.1 Základ daně v účetnictví a při použití paušálních výdajů.....	64
5.2 Rozdílný základ daně v účetnictví a daňové evidenci	65
5.3 Navrhovaná doporučení	67
6 Analýza daňového základu fyzické osoby DB.....	71
6.1 Základ daně v daňové evidenci, účetnictví a při použití paušálních výdajů.....	72
6.2 Rozdílný základ daně v účetnictví a daňové evidenci	74
6.3 Navrhovaná doporučení	75
Závěr.....	77
Seznam použité literatury	79
Seznam příloh	82

Seznam zkratk

ČÚS	České účetní standardy
D	Dal
DPH	Daň z přidané hodnoty
MD	Má dáti
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
ZoR	Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách
ZoÚ	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Seznam tabulek

Tab. 1: Struktura základu daně	16
Tab. 2: Výpočet daňové povinnosti	19
Tab. 3: Slevy na dani na poplatníka	20
Tab. 4: Slevy na dani na vyživovanou osobu	20
Tab. 5: Slevy na dani na zaměstnance	21
Tab. 6: Zálohy na daň z příjmů	22
Tab. 7: Paušální výdaje 2013	26
Tab. 8: Rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí	41
Tab. 9: Sazby povinného pojistného	51
Tab. 10: Příjmy a výdaje zahrnované do základu daně	55
Tab. 11: Přehled výnosů a příjmů zahrnovaných do základu daně	57
Tab. 12: Přehled daňově uznatelných nákladů a výdajů	58
Tab. 13: Komparace zjištěných výsledků	60
Tab. 14: Vyměřovací základy a platby na pojistné	60
Tab. 15: Příjmy a výdaje zahrnované do dílčího základu daně	63
Tab. 16: Přehled výnosů a příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně	65
Tab. 17: Přehled daňově uznatelných nákladů a výdajů	66
Tab. 18: Komparace zjištěných výsledků	67
Tab. 19: Vyměřovací základy a platby na pojistné	68
Tab. 20: Příjmy a výdaje zahrnované do dílčího základu daně	72
Tab. 21: Přehled výnosů a příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně	74
Tab. 22: Přehled daňově uznatelných nákladů a výdajů	74
Tab. 23: Komparace zjištěných výsledků	75
Tab. 24: Vyměřovací základy a platby na pojistné	76

Úvod

V posledních letech v České republice přibývá počet osob podnikajících na základě živnostenského či jiného oprávnění. Podle údajů České správy sociálního zabezpečení má povinnost podat Přehled o příjmech a výdajích osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) za rok 2012 přibližně 1 200 000 podnikatelů, řemeslníků a živnostníků. V březnu letošního roku vyvolala slova stínového ministra financí Jana Mládka, poměrně silnou debatu široké veřejnosti na téma odvodů na dani z příjmů fyzických osob podnikatelů a jejich plateb na sociální a zdravotní pojištění oproti zaměstnancům. Přestože se jedná o početnou skupinu osob, na dani z příjmů se v roce 2011 vybraly pouze 3 mld. Kč. Otázkou však zůstává, zda je to skutečně způsobeno krácením daní, štedrými paušálními výdaji či ekonomickou situací v České republice. V úvahu je také potřeba brát to, že tito podnikatelé, byť mají nízký dílčí základ daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, nerozšiřují řady uchazečů o zaměstnání.

Cílem této diplomové práce je analyzovat vliv účetnictví, daňové evidence a paušálních výdajů na základ daně z příjmů u podnikatelů – fyzických osob, a tím i na jejich konečnou daňovou povinnost. Tyto osoby musí zaznamenávat své hospodářské operace pro účely zjištění základu daně. Mohou dobrovolně vést účetnictví, pokud ho nevedou povinně, daňovou evidenci, či uplatňovat výdaje procentem z dosažených příjmů.

Teoretická část diplomové práce nejprve popisuje, co je základem daně, jeho správné stanovení a zjištění daňové povinnosti. Dále charakterizuje jednotlivé metody zaznamenávání hospodářských operací a hlavních rozdílů mezi nimi, které mají zásadní vliv na dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Vymezen je i jejich vzájemný vztah při změně a přechodu na jiný druh evidence, neboť tento přechod může významně ovlivnit základ daně za předcházející zdaňovací období. Zmíněna je i problematika pojistného na sociální zabezpečení a na všeobecné zdravotní pojištění OSVČ, přestože jsou tyto platby od roku 2008 daňově neúčinným výdajem. Nicméně, pojistné tvoří nedílnou součást podnikání, přičemž výše vyměřovacích základů je ovlivněna základem daně, který je ovlivněn typem používané evidence.

V praktické části je nejdříve uveden popis a obor činnosti zvolené fyzické osoby. Následně je stanoven základ daně a zjištěna konečná daňová povinnost podnikatele v daňové evidenci a v případě, že by vedl účetnictví a uplatňoval výdaje procentem z příjmů, ve zdaňovacím období roku 2012. Zároveň je analyzována rozdílná výše základu daně v daňové evidenci a v účetnictví. Zjištěné výsledky jsou pak porovnány z hlediska daňového i administrativního zatížení a pro úplnost jsou zde stanoveny i vyměřovací základy pro sociální a zdravotní pojištění a výše pojistného, které by bylo zaplaceno za daný rok, pokud by podnikatel vedl daňovou evidenci, účetnictví a uplatňoval paušální výdaje.

Na základě komparace výsledků je navržena optimální varianta zaznamenávání hospodářských operací pro každý subjekt samostatně. V prvním příkladu je podnikateli PK doporučeno, aby přešel z vedení daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů a v souvislosti s tím, jsou popsány jeho povinnosti a dopady tohoto přechodu. Ve druhém příkladu je podnikatelce IU doporučeno, aby dál vedla daňovou evidenci, přestože sama uvažovala o možnosti uplatňovat paušální výdaje, neboť je pro ní jednoznačně nejvýhodnější. Důsledky přechodu na paušální výdaje jsou v praktické části také analyzovány. Ve třetím příkladu je podnikatelce DB doporučeno, aby vedla daňovou evidenci.

1 Daň z příjmů fyzických osob

Daňový systém ČR představuje souhrn všech daní, které jsou na našem území vybírány. Daně se člení na přímé a nepřímé. Do první skupiny patří daně z příjmů fyzických a právnických osob, které představují jednu z nejdůležitějších složek příjmů státního rozpočtu a také daně majetkové. Mezi nepřímé daně se řadí daň z přidané hodnoty (DPH), spotřební daně, tzv. energetické daně, daň silniční a cla. Existuje i třetí skupina daňových příjmů, kterou nelze zařadit mezi přímé a nepřímé, z nichž nejvýznamnější je pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.¹

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby, které jsou daňovými rezidenty a daňovými nerezidenty. Daňový rezident má trvalé bydliště na území ČR nebo se zde obvykle zdržuje alespoň 183 dní v příslušném kalendářním roce, případně zde má středisko svých životních zájmů. V takovém případě pak v ČR zdaňuje své celosvětové příjmy. Daňový nerezident zdaňuje v ČR pouze příjmy plynoucí z území ČR, pokud smlouva o zamezení dvojího zdanění, existuje-li, neurčí jinak. Zdanění podléhají veškeré příjmy poplatníka v peněžní i nepeněžní formě, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a nejsou od daně osvobozeny. Předmětem daně jsou příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy. Každý z těchto příjmů představuje samostatný dílčí základ daně, jejichž součet tvoří základ daně z příjmů fyzických osob.²

Fyzická osoba má povinnost podat daňové přiznání po skončení zdaňovacího období, jestliže její roční zdanitelné příjmy dosáhly částky 15 000 Kč. Do limitu se nezapočítávají příjmy, které byly zdaněny tzv. srážkovou daní a příjmy od daně osvobozené. Pokud však poplatník vykáže daňovou ztrátu z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti nebo z příjmů z pronájmu, musí daňové přiznání podat. Má-li poplatník pouze příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, které pocházejí od jednoho zaměstnavatele nebo

¹ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. s. 51-60.

² VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. s. 148, 151-154.

postupně od více zaměstnavatelů, a poplatník podepsal tzv. Prohlášení k dani a jeho jiné příjmy nepřesáhly částku 6 000 Kč, nemusí podávat daňové přiznání. V takovém případě ho může podat, ale nejčastěji žádá svého zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování daně.³

Daňové přiznání z příjmů fyzických osob je nutné podat do 1. dubna, případně do 1. července, následujícího kalendářního roku. Tento den je zároveň i posledním dnem splatnosti daně z příjmů. Daň je možné uhradit bezhotovostním převodem, v hotovosti na pokladně správce daně či přeplatkem na jiné dani. U bezhotovostní platby je daň považována za zaplacenou až v okamžiku, kdy je připsána na účet správce daně. Jestliže poplatník podal řádné daňové přiznání, ve kterém nesprávně stanovil svou daňovou povinnost, může podat opravné daňové přiznání, pokud ještě neuplynula lhůta pro podání řádného daňového přiznání. Je-li po této lhůtě, lze podat dodatečné daňové přiznání. Bude-li však nová daňová povinnost vyšší, musí poplatník uhradit úrok z prodlení, který vyměří správce daně.⁴

1.1 Základ daně z příjmů fyzických osob

Základem daně je rozdíl mezi příjmy za příslušný kalendářní rok a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (ZDP) nestanoví jinak. Má-li poplatník více druhů příjmů, pak je základem daně součet dílčích základů daně. Ne u všech dílčích základů daně je možné, aby poplatník dosáhl daňové ztráty. Daňová ztráta je povolena pouze u dílčího základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a dílčího základu daně z pronájmu.⁵

³ KŘEMEN, B. *100 legálních daňových triků 2012*. s. 11-18.

⁴ KŘEMEN, B. *100 legálních daňových triků 2012*. s. 11-18.

⁵ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012*. s. 12 (ZDP § 5).

Tab. 1: Struktura základu daně

Druh příjmů	Daňová ztráta
Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky + sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem (25 % z hrubé mzdy) + zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (9 % z hrubé mzdy)	
= dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků	Ne
Příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti - výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů	
= dílčí základ daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti	Ano
Příjmy z kapitálového majetku	
= dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku	Ne
Příjmy z pronájmu - výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů	
= dílčí základ daně z příjmů z pronájmu	Ano
Ostatní příjmy - výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů	
= dílčí základ daně ostatní příjmy	Ne

Zdroj: vlastní

Tab. 1 znázorňuje strukturu základu daně a výpočet dílčích základů daně z příjmů fyzických osob. Zároveň je zde uvedeno, u kterého dílčího základu daně lze dosáhnout daňové ztráty. „*Základ daně z příjmů fyzických osob nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků.*“⁶ Jinými slovy řečeno, příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků nelze započítat na daňovou ztrátu z ostatních dílčích základů daně. Bude-li mít poplatník příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků a zároveň ztrátu ze součtu ostatních dílčích základů daně, bude jeho základ daně roven dílčímu základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Vzniklou daňovou ztrátu pak může uplatnit v následujícím období jako položku odčitatelnou od základu daně dle ZDP § 34.

1.2 Úprava základu daně

Zjištěný základ daně nemusí být konečný. Existuje několik možností, jak základ daně upravit, respektive snížit, za předpokladu, že poplatník splňuje zákonné podmínky pro využití těchto odpočtů. V první řadě se jedná o nezdánitelné části základu daně, jež jsou obsaženy v ZDP § 15.

⁶ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. s. 157, odstv. 3, ř. 7-8.

Nezdanitelné části základu daně:

- hodnota darů poskytnutých na veřejně prospěšné účely,
- úroky z úvěru ze stavebního spoření či hypotečního úvěru na bytové potřeby,
- příspěvky na penzijní připojištění,
- pojistné na soukromé životní pojištění,
- členské příspěvky odborové organizaci,
- úhrada za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.

Od základu daně lze odečíst hodnotu darů poskytnutých v kalendářním roce na veřejně prospěšné účely za předpokladu, že byly věnovány na účely uvedené v ZDP § 15 v odst. 1 a 2, přičemž úhrnná hodnota darů činí alespoň 2 % ze základu daně nebo má minimální hodnotu 1 000 Kč, maximálně však jen 10 % ze základu daně.⁷ Z toho vyplývá, že je-li hodnota darů nižší než 1 000 Kč, musí poplatník zkoumat, zda dosáhne jejich hodnota 2 % ze základu daně, jinak nemohou být daňově uznatelným výdajem. Jestliže hodnota darů překročí hranici 1 000 Kč, pravidlo 2 % se nepoužívá.

Dále může poplatník odečíst úroky zaplacené z úvěru ze stavebního spoření či z hypotečního úvěru, který byl použit pro bytové účely podle ZDP § 15 odst. 3 a 4, a to až do výše 300 000 Kč v jedné domácnosti. Není-li úrok placen po celý kalendářní rok, lze započítat úrok maximálně ve výši 25 000 Kč za každý měsíc. V případě používání bytové potřeby pro jiné účely, lze započíst úroky pouze v poměrné výši. Mezi další patří poplatníkem zaplacený příspěvek na jeho penzijní připojištění a pojistné na soukromé životní pojištění, splní-li podmínky stanovené v ZDP § 15 odst. 5 a 6, nejvýše však 12 000 Kč za zdaňovací období, na každý z uvedených produktů. U penzijního připojištění je nutné, aby celkovou sumu zaplacených příspěvků ponížil o 6 000 Kč. Aby mohl poplatník tuto nezdanitelnou část uplatnit, musí za rok naspořit více jak 6 000 Kč. Je-li poplatník členem odborové organizace, může odečíst zaplacené členské příspěvky své odborové organizaci, ve výši 1,5 % z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků,

⁷ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 19-21 (ZDP § 15).

maximálně však 3 000 Kč za zdaňovací období. Poslední z nezdanitelných částí, které lze odečíst od základu daně, jsou platby za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, za předpokladu, že nebyly hrazeny zaměstnavatelem a nebyly uplatněny jako daňově uznatelné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. Poté lze odečíst nejvýše 10 000 Kč, u osoby se zdravotním postižením až 13 000 Kč a u osoby s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.⁸

Položky odčitatelné od základu daně:

- daňová ztráta minulých období,
- 100 % výdajů při realizaci projektů výzkumu a vývoje.

Daňovou ztrátu, která vznikla v posledních pěti po sobě jdoucích zdaňovacích obdobích, lze odečíst od základu daně, v němž není zahrnut dílčí základ z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Ztrátu může uplatnit celou nebo po částech, nesmí být ale větší než souhrn dílčích základů daně. Tento postup se nevztahuje na všechny poplatníky, výjimky je nutné dohledat v ZDP § 34 odst. 1, 2, 3. V případě odpočtu výdajů vynaložených na výzkum a vývoj, je situace komplikovanější, neboť poplatník musí splnit celou řadu podmínek obsažených v ZDP § 34 odst. 4 – 12. Může však požádat svého správce daně o závazné posouzení těchto výdajů.⁹

1.3 Zjištění daňové povinnosti

Základ daně, snížený o nezdanitelné části a položky odčitatelné od základu daně, se nazývá upravený základ daně. Zaokrouhluje na celé stokoruny dolů. Upravený základ daně se vynásobí 15% sazbou daně z příjmů fyzických osob. Výsledkem je pak částka daně, která ovšem nemusí být konečná. Poplatník má právo uplatnit slevy na dani, jestliže splní podmínky dané zákonem. V průběhu roku hradí většina poplatníků zálohy na daň z příjmů,

⁸ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 20-21 (ZDP § 15).

⁹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 45-46 (ZDP § 34, 34a).

kteře jsou dvojího typu. Jedná se o zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a zálohy vypočtené podle poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou potom odečteny od daně po slevách, pokud byly placeny, čímž poplatník zjistí svou konečnou daňovou povinnost. To může být buď daňový přeplatek, nebo daňový nedoplatek.¹⁰ Je-li daňový nedoplatek menší než 200 Kč, nepředepisuje se k úhradě. Přeplatek na dani se vrací, jestliže je větší nebo roven 100 Kč a poplatník zažádal o jeho vrácení v daňovém přiznání. Přeplatek může být převeden na úhradu jiného daňového nedoplatku na základě žádosti poplatníka, či rozhodnutím správce daně.¹¹

Tab. 2: Výpočet daňové povinnosti

Obecný postup výpočtu	Pozn.
Základ daně	
- nezdanitelné části základu daně	ZDP § 15
- položky odčitatelné od základu daně	ZDP § 34
= upravený základ daně	ZDP § 16
* sazba daně	ZDP § 16
= daň	
- slevy na dani	ZDP § 35, 35ba, 35c,
= daň po slevách	
- zálohy na daň z příjmů	ZDP § 38a, 38h, 38ch
= daňový nedoplatek, či přeplatek	

Zdroj: vlastní

Tab. 2 zobrazuje postup výpočtu daňové povinnosti fyzické osoby spolu s poznámkami o tom, které paragrafy ZDP danou problematiku upravují. Je třeba mít na paměti, že se jedná o obecný postup, neboť poplatník musí při výpočtu zohlednit pravidla uvedená v předchozích kapitolách.

¹⁰ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. s. 198, 223.

¹¹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012*. s. 52 (ZDP § 38b), 249 (daňový řád § 155).

1.3.1 Slevy na dani

Slevy na dani lze rozdělit do tří kategorií podle toho, na koho jsou uplatňovány:

- slevy na poplatníka,
- slevy na vyživovanou osobu,
- slevy na zaměstnance se zdravotním postižením.

Tab. 3: Slevy na dani na poplatníka

Druh slevy	Kč/rok (2012)	Kč/měsíc (2012)
Základní na poplatníka	24 840 Kč	2 070 Kč
Na invaliditu I. a II. stupně	2 520 Kč	210 Kč
Na invaliditu III. stupně či jiného důchodu z důchodové pojištění	5 040 Kč	420 Kč
Pro držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč	1 345 Kč
Na studenta	4 020 Kč	335 Kč

Zdroj: vlastní

Slevy uvedené v Tab. 3 lze uplatnit i měsíčně, jestliže má poplatník příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků. Základní slevu může použít každý poplatník v plné výši za zdaňovací období. Slevu na tzv. studenta lze uplatnit v případě, že se poplatník sám připravuje budoucí povolání studiem, a pokud nepřekročil věkovou hranici 26 let. Pro studenty doktorského studijního programu v prezenční formě platí tato sleva do věku 28 let.¹²

Tab. 4: Slevy na dani na vyživovanou osobu

Druh slevy	Kč/rok (2012)	Kč/měsíc (2012)
Na manželku (manžela)	24 840 Kč	
Na manželku (manžela) s průkazem ZTP/P	49 680 Kč	
Na dítě	13 404 Kč	1 117 Kč
Na dítě s průkazem ZTP/P	26 808 Kč	2 234 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 4 obsahuje slevy, které lze uplatnit na vyživované osoby. Slevu na manželku (manžela) může poplatník využít pouze v případě, že žije s poplatníkem ve společné domácnosti a její (jeho) roční příjmy nepřesáhnou částku 68 000 Kč. Z toho důvodu nelze uplatňovat slevy měsíčně. Do těchto příjmů se nezapočítávají různé sociální dávky a státní

¹² VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012.* s. 204 – 210.

příspěvky. Poplatník uplatňuje slevu na vyživované dítě, které s ním žije ve společné domácnosti, a to až do doby dosažení jeho zletilosti. Připravuje-li se dítě na budoucí povolání studiem nebo nemůže-li se připravovat, z důvodu vážného zdravotního stavu, pak až do věku 26 let. Slevu na dítě uplatňuje pouze jeden poplatník v domácnosti. Slevu lze poměrnou částí uplatnit již v měsíci, kdy se dítě narodilo, začalo studovat či bylo osvojeno. V jiných případech je uplatněna až v měsíci následujícím po měsíci, kdy byly splněny zákonné podmínky pro její uznání. Uplatňuje-li poplatník slevu na dítě (děti), může dojít k situaci, že jeho konečná daňová povinnost bude záporná a vznikne mu tzv. daňový bonus. Tedy nárok na doplacení záporné částky od státu. Daňový bonus je vyplácen v rozmezí 100 Kč až 60 300 Kč za rok, za předpokladu, že hrubé příjmy v základu daně dosáhly částky alespoň 48 000 Kč. Zda má poplatník nárok na daňový bonus zjistí tak, že vezme vypočtenou daň a odečte slevy dle ZDP § 35ba odst. 1 písm. a), c) až f). Je-li daň po slevách vyšší nebo rovna nule, odčítá slevu na dítě od této částky. Jestliže slevy pokryjí celou daň, nebo je rozdíl záporný, odčítáme slevu na dítě od nuly. Daňový bonus je pak roven součtu slev na děti.¹³

Tab. 5: Slevy na dani na zaměstnance

Druhy slevy	Kč/rok (2012)
Na zaměstnance s lehčím zdravotním postižením	18 000 Kč
Na zaměstnance s těžším zdravotním postižením	60 000 Kč

Zdroj: vlastní

V Tab. 5 jsou uvedeny slevy, které mohou využít poplatníci zaměstnávající pracovníky se zdravotním postižením. Slevy se uplatňují za zdaňovací období na každého z těchto zaměstnanců či poměrnou částí z těchto slev. Pro posouzení počtu zaměstnanců slouží průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců za každou skupinu zvlášť. Ten vypočítáme jako podíl celkového počtu skutečně odpracovaných hodin ku celkovému ročnímu fondu pracovní doby, který připadá na jednoho zaměstnance pracujícího na plný úvazek.¹⁴

¹³ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012.* s. 204 – 210.

¹⁴ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 46-47 (ZDP § 35).

1.3.2 Zálohy na daň z příjmů

Povinnost platit zálohy na daň z příjmů, v průběhu zálohového období, se vztahuje na fyzické osoby, které musí podávat daňové přiznání. Toto období začíná následující den po podání posledního daňového přiznání a trvá až do posledního dne, kdy je možné podat nové daňové přiznání. Výše záloh a četnost plateb se stanovuje na základě poslední známé daňové povinnosti, do které se však nezahrnuje dílčí základ daně z ostatních příjmů. Zálohy jsou splatné vždy do 15. dne daného měsíce. Jestliže se poslední známá daňová povinnost týká pouze části zdaňovacího období, musí být dopočítána. Stanoví se tak, že je vydělena počtem měsíců, za které měl poplatník daně příjmy, a výsledek se vynásobí dvanácti, jakožto počet měsíců ve zdaňovacím období.¹⁵

Tab. 6: Zálohy na daň z příjmů

Poslední daňová povinnost	Výše zálohy	Četnost plateb
0 Kč – 30 000 Kč	Neplatí zálohy	0
30 001 Kč – 150 000 Kč	40 % z poslední daňové povinnosti	pololetně
150 001 Kč a více	25 % z poslední daňové povinnosti	čtvrtletně

Zdroj: vlastní

Tab. 6 znázorňuje výši záloh stanovených na základě poslední známé daňové povinnosti a četnost jejich plateb. Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost nepřekročila částku 30 000 Kč, zálohy nehradí.

Podává-li poplatník daňové přiznání z důvodu existence jiných příjmů a zároveň měl příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků, ze kterých mu byly sráženy zálohy dle ZDP § 38 h, je nutné zjistit procentuelní podíl dílčího základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků ku celkovému základu daně. Je-li menší než 15 %, platí se plné zálohy. Pokud je roven nebo větší než 50 %, zálohy se neplatí. Je-li v intervalu mezi těmito hodnotami, zálohy jsou v poloviční výši.¹⁶ Příjmy poplatníka ze závislé činnosti a funkčních požitků jsou také podrobeny záloze na dani z těchto příjmů, které za ně odvádí

¹⁵ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012*. s. 51-52 (ZDP § 38a).

¹⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012*. s. 51-52 (ZDP § 38a).

v průběhu roku jejich zaměstnavatel. Tyto zálohy jsou placeny měsíčně a jejich výše činí 15 % z tzv. superhrubé mzdy, zaokrouhlené na celé stokoruny nahoru.¹⁷

1.4 Druhy příjmů fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob je pět druhů příjmů, které tvoří dílčí základy daně. Jedná se o příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy.¹⁸

Mezi příjmy ze závislé činnosti patří především příjmy z pracovněprávních vztahů, kdy je poplatník povinen dbát příkazů plátce. Nejčastěji zde hovoříme o zaměstnaneckém poměru, kde je poplatníkem zaměstnanec a plátcem je pak jeho zaměstnavatel, který vypočítává a odvádí daň z příjmů (mzdy) za svého zaměstnance. Dále sem patří příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností a komandistů a též odměny členům statutárních orgánů. Funkčními požitky rozumíme platy a odměny poskytované za výkon funkce ve veřejném sektoru či v občanských a jiných sdruženích a institucích.¹⁹ Za příjem je také považováno použití služebního vozidla pro soukromé účely. Předmětem daně nejsou příjmy, které vyplácí zaměstnavatel jako náhradu za cestovní výdaje či opotřebení vlastního náradí a zařízení poskytované podle zákoníku práce a také hodnota pracovních oděvů a pomůcek. Od daně jsou osvobozeny tzv. zaměstnanecké benefity, poskytované v peněžním i nepeněžním plnění upravené ZDP. Do dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků se nezahrnují příjmy, které podléhají tzv. srážkové dani, tedy příjmy v úhrnné výši do 5 000 Kč u jednoho zaměstnavatele nebo příjmy od zaměstnavatele, kde zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani.²⁰

¹⁷ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 55 (ZDP § 38h).

¹⁸ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 9 (ZDP § 3).

¹⁹ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012.* s. 161-162.

²⁰ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 13-14 (ZDP § 6).

„A flat tax rate of 15 % was introduced in 2008. The tax base for income from employment is a so-called super gross wage (a gross wage increased by the amount corresponding to social insurance and general health insurance, which is paid from the said income by the employer).“²¹ V roce 2008 byla zavedena 15 % sazba daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Základem daně z těchto příjmů je tzv. superhrubá mzda, tedy hrubá mzda navýšená o pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které hradí z těchto příjmů zaměstnavatel.

Příjmy z podnikání se rozumí příjmy z tzv. prvovýroby (zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství), příjmy ze živnosti (podnikání na základě živnostenského oprávnění), příjmy z jiného podnikání (podle zvláštní předpisů a jiného než živnostenského oprávnění a podíly společníků na zisku z osobních společností (veřejné obchodní a komanditní společnosti). Mezi příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti patří příjmy z užití a poskytnutí práv z průmyslového a duševního vlastnictví a autorských práv, příjmy z výkonu nezávislého povolání, příjmy znalců, tlumočnicků a dalších profesí a příjmy z pronájmu majetku, který je zařazen do obchodního majetku fyzické osoby. Dílčím základem daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti jsou výše uvedené příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Do tohoto základu daně však nepatří příjmy z autorských honorářů, které podléhají tzv. srážkové dani, jestliže součet obdržených honorářů od jednoho subjektu nepřekročí hranici 7 000 Kč za kalendářní měsíc. Pokud neuplatňují fyzické osoby skutečné výdaje, mohou použít výdaje stanovené procentuelní částkou z dosažených příjmů.²²

Příjmy z kapitálového majetku lze rozdělit na dvě skupiny. Do první patří takové příjmy, které tvoří samostatný základ daně, a jsou tedy zdaněny tzv. srážkovou daní. Jejich zdanění je konečné a není třeba je uvádět v daňovém přiznání. Nejčastěji se jedná o úroky z vkladů na běžném osobním účtu či vkladních knížkách, podíly na zisku kapitálových společností

²¹ Eurostat. *Taxation trends in the European Union - Data for the EU Member States, Iceland and Norway*. s. 74, odst. 7, ř. 2-4.

²² MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012*. s. 15 (ZDP § 7).

a družstva, podíly na zisku tichého společníka, atd. Druhou skupinu tvoří příjmy, které jsou zahrnovány do dílčího základu daně z příjmů z kapitálového majetku. Takovými příjmy jsou úroky z vkladů na běžném podnikatelském účtu, úroky z poskytnutých úvěrů a půjček a smluvní úroky z prodlení.²³

Do dílčího základu daně z příjmů z pronájmu se zahrnují příjmy z pronájmu nemovitostí, bytů a jejich částí a nemovitých věcí snížené o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení. Jestliže poplatník neuplatňuje skutečné výdaje, může použít paušální výdaj ve výši 30 % z dosahovaných příjmů. Za příjem je považováno peněžní i nepeněžní plnění.²⁴

Ostatními příjmy se rozumí příjmy, které nespádají do předchozích dílčích základů daně z příjmů, netvoří samostatné základy daně a nejsou od daně osvobozeny. Nejčastěji se jedná o příjmy z příležitostných činností a pronájmů, které překročí hranici 20 000 Kč. V takovém případě jsou zdaněny veškeré příjmy. Dále jsou to příjmy z prodeje majetku, u něhož nebyl dodržen časový test, příjmy z převodu majetku, vypořádací podíly při zániku obchodní společnosti, ceny a výhry v některých soutěžích a loteriích, aj. Dílčím základem daně jsou příjmy snížené o skutečné výdaje, u příjmů ze zemědělské činnosti lze použít i paušální výdaje. Pokud budou příjmy nižší než výdaje, dílčí základ daně bude roven nule.²⁵

1.5 Daň z příjmů fyzických osob od 1. 1. 2013

Od 1. 1. 2013 došlo k několika významným změnám v ZDP, které se především týkají fyzických osob, jež mají příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků a příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, popřípadě příjmy z pronájmu.

²³ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012.* s. 192-193.

²⁴ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012.* s. 194.

²⁵ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* s. 18 (ZDP § 10).

Tab. 7: Paušální výdaje 2013

Příjmy	Sazba	Omezení
ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, řemeslné živnosti	80 %	není
z ostatních živností	60 %	není
z jiného podnikání podle zvláštních předpisů, z práv a duševního vlastnictví	40 %	max. 800 000 Kč
z pronájmu	30 %	max. 600 000 Kč

Zdroj: vlastní

Z Tab. 9 je patrné, že došlo k zavedení maximální částky, kterou lze uplatnit jako daňově uznatelný výdaj k příjmům z jiného podnikání a z pronájmu, jestliže fyzická osoba uplatňuje tzv. paušální výdaje.

Výdaje se i nadále stanovují procentem z příjmů, ale přesáhnou-li uvedenou hranici, nejsou považovány za daňově účinné. Pokud budou příjmy fyzické osoby vyšší než 2 000 000 Kč, pak jako výdaj uplatní částku 800 000 Kč či 600 000 Kč. Procentní sazby zůstaly stejné jako v roce 2012 a omezení se nevztahuje na výdaje uplatňované k příjmům z prvovýroby, řemeslných a ostatních živností. Poplatníci, kteří využívají paušální výdaje, nemohou uplatnit slevu na manželku (manžela) a vyživované dítě (děti) žijící s ním v domácnosti, jestliže součet dílčích základů daně, z výše uvedených činností, tvoří více než 50 % celkového základu daně.²⁶

*„As a result of the economic crisis, many European governments, including the Czech Republic, have turned to austerity measures and tax increases as a way to make up for state budget shortfalls. Economic ministers agreed to a handful of additional tax changes in late April. Those earning more than 100,000 Kc (\$5,326/4,000 euros) per month, the cutoff for social security contributions, will have to pay a 7 percent additional "solidarity tax."“*²⁷ V důsledku ekonomické krize, se mnoho evropských vlád včetně ČR, obrátilo na úsporná opatření a zvýšení daní, jako způsob řešení deficitu státního rozpočtu. Ekonomičtí ministři se dohodli na několika dalších daňových změnách koncem měsíce dubna. Ti, kteří

²⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2013: úplná znění platná k 1.1. 2013.* s. 7, 15, 48-49.

²⁷ THOMPSON, E. *Czech tax rates among highest.* [online] 2012. str. 1, odstv. 1, ř. 17 – 21.

vydělávají více než 100 000 Kč (5 326\$/4 000 eur) měsíčně, což je hranice pro platby na sociální zabezpečení, budou muset zaplatit 7 % navíc jako „solidární daň“.

Daň, vypočtená podle § 16 ZDP, musí být za určitých podmínek navýšena o tzv. solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně činí 7 % a týká se součtu příjmů fyzických osob zahrnovaných do dílčího základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků a také dílčího základu daně z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti za zdaňovací období. Této dani však podléhá pouze kladný rozdíl mezi výše uvedeným součtem a 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Solidární zvýšení daně se, v případě zaměstnanců s nadprůměrnými měsíční příjmy, týká i jejich záloh na dani, které upravuje § 38ha ZDP. Tito poplatníci také podávají povinně daňové přiznání, i když mají pouze příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků.²⁸ Jinými slovy řečeno, poplatník nejprve vypočítá daň z celkového základu daně sníženého o nezdánitelné části a odčitatelné položky a k této dani pak přičte částku ve výši 7 % ze zjištěného rozdílu. Příjmem ze závislé činnosti a funkčních požitků jsou však myšleny hrubé příjmy zaměstnance, nikoliv tzv. superhrubá mzda.

Změny se dotkly i nezdánitelných částí základu daně, kdy za zdaňovací období lze odečíst v úhrnu maximálně 12 000 Kč zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem či doplňkové penzijní spoření, přičemž úhrn zaplacených příspěvků musí být snížen o 12 000 Kč. Navíc osoby, které pobíraly k 1. 1. 2013 starobní důchod z důchodového pojištění, nemohou uplatnit základní slevu na poplatníka.²⁹

²⁸ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2013: úplná znění platná k 1.1. 2013*. s. 21, 55-56.

²⁹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2013: úplná znění platná k 1.1. 2013*. s. 20, 48.

2 Charakteristika finančního účetnictví, daňové evidence a paušálních výdajů

Fyzické osoby, které mají příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti musí zaznamenávat své hospodářské operace. K tomu slouží účetnictví a daňová evidence, popřípadě mohou uplatňovat výdaje procentem z dosažených příjmů. Účetnictví vedou právnické a ty fyzické osoby, které se staly účetní jednotkou:

- podnikatelé zapsaní v obchodním rejstříku, a to ode dne zápisu,
- podnikatelé, jejichž obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok přesáhl částku 25 000 000 Kč, a to od následujícího roku, po kterém se stali účetní jednotkou,
- účastníci sdružení bez právní subjektivity, jestliže je jeden z nich účetní jednotkou, od následujícího období, po kterém se stali účetní jednotkou,
- zahraniční fyzické osoby podnikající v ČR ode dne zahájení činnosti,
- fyzické osoby, které se rozhodly vést účetnictví dobrovolně, a to od prvního dne následujícího účetního období, po kterém se tak rozhodly.

Fyzická osoba, jež nevede účetnictví povinně ani dobrovolně, může vést daňovou evidenci, jestliže nesplní výše uvedená kritéria. Pokud však nechce uplatňovat k dosaženým příjmům skutečně vynaložené výdaje, lze použít uplatňování daňových výdajů procentem z příjmů neboli tzv. paušálních výdajů. V takovém případě musí vést záznamy o svých příjmech a evidovat vzniklé pohledávky. Paušální výdaje může uplatnit i poplatník, který vede účetnictví.³⁰

³⁰ CARDOVÁ, Z. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2010, s. 14-20.

2.1 Charakteristika finančního účetnictví

Účetnictví představuje evidenci hospodářských operací účetní jednotky a poskytuje informace o stavu a struktuře majetku a zdrojů jeho krytí, o výnosech a nákladech, o účetním výsledku hospodaření.³¹ Tyto informace, v podobě účetních výkazů, slouží širokému spektru interních a externích uživatelů. Jsou nezbytné pro kontrolu hospodaření se svěřeným majetkem, pro další řízení a rozhodování o účetní jednotce, jsou podkladem pro zjištění základu daně z příjmů a mohou také sloužit jako důkazní prostředek při vedení sporů. Účetnictví je v ČR upraveno Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (ZoÚ), dále vyhláškami Ministerstva financí a Českými účetními standardy (ČÚS). ZoÚ vymezuje rozsah a způsob vedení účetnictví, kvalitativní požadavky, účetní zásady a principy a je společný pro všechny účetní jednotky. Jednotlivým typům účetních jednotek jsou určeny prováděcí vyhlášky Ministerstva financí a k nim i ČÚS, které upravují především rozsah a způsob sestavování účetní závěrky, formu účetních výkazů, používání směrné účtové osnovy a používání účetních metod.³²

ZoÚ stanovuje, že účetnictví vedou ty subjekty, které se staly účetní jednotkou a jsou povinny účtovat o předmětu účetnictví, tedy o stavu a pohybu aktiv a pasiv, nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření, a to podvojnými zápisy za období, s nímž věcně a časově souvisí. Účetním obdobím je dvanáct po sobě jdoucích měsíců, které se shodují s kalendářním rokem, nebo začíná v jiném období. V takovém případě se hovoří o hospodářském roku. Účetní jednotky dodržují směrnou účtovou osnovu, na jejímž základě vypracují svůj účtový rozvrh obsahující všechny účty, které jsou používány. Účetnictví musí být vedeno úplným, správným a průkazným způsobem, který zaručuje trvanlivost účetních záznamů tak, aby podávalo věrný a poctivý obraz o všech skutečnostech. Je vedeno v českém jazyce a v české měně. Účetnictví je založeno na předpokladu aktuální báze, tedy účtování o skutečnostech v okamžiku jejich vzniku, bez

³¹ STROUHAL, J., et al. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 2011, s. 13-15.

³² KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2012, s. 2-3, 171-174.

ohledu na to, zda byl uskutečněn příjem či výdej peněžních prostředků a také na předpokladu trvání účetní jednotky v blízké budoucnosti.³³

Existuje mnoho důležitých účetních zásad, z nichž některými jsou:

- zásada návaznosti jednotlivých účetních období (konečné stavy v daném období jsou shodné s počátečními stavy v dalším období),
- zásada stálosti účetních metod (používání stejných metod a postupů ve všech obdobích, aby bylo možné účetní výkazy porovnávat),
- zásada opatrnosti (zisk se vykazuje až ve chvíli, kdy je realizován a rizika jsou vykazována, přestože ještě nenastala),
- zásada přednosti obsahu před formou (zkoumá se podstata účetní operace).³⁴

Účetní případy musí být zachyceny podvojně a souvztažně, tedy na dvou účtech, které spolu časově a věcně souvisí. Účty se dělí na rozvahové (aktivní, pasivní) a výsledkové (nákladové, výnosové). Dále se rozlišují účty syntetické, které představují základní účty a k nim jsou posléze vytvářeny účty analytické, podle potřeby účetní jednotky. Podrozvahové účty se využívají pouze pro zachycení majetku, který není ve vlastnictví účetní jednotky. Každý účet má stranu Má dáti (MD), což znamená Na vrub a stranu Dal (D), která znamená Ve prospěch. U aktivních účtů představuje strana MD přírůstky aktiv a strana D jejich úbytky. U pasivních účtů je tomu naopak. Přírůstky nákladů jsou evidovány na straně MD u nákladových účtů a případné úbytky na straně D. Snížení výnosů se zachycuje na straně MD a přírůstek výnosů na straně D u výnosových účtů. Účetní případy jsou účtovány na základě účetních dokladů. Tyto doklady musí být úplné, přesné, pravdivé, přehledné a včasné. Člení se na interní doklady (vystavené účetní jednotkou jiným subjektům nebo pro vnitřní potřeby) a externí doklady (vystavené jinými subjekty účetní jednotce). Musí obsahovat řadu náležitostí, bez nichž nelze o hospodářských jevech účtovat. Jedná se zejména o označení účetního dokladu, obsah

³³ STROUHAL, J., et al. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 2011, s. 18-20, 61-65.

³⁴ STROUHAL, J., et al. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 2011, s. 18-20, 61-65.

účetního případu a jeho účastníky, peněžní částku, informace o ceně za měrnou jednotku, množství, okamžik vyhotovení dokladu a uskutečnění účetního případu, podpis odpovědných osob za účetní případ a jeho zaúčtování.³⁵

Účetnictví je možné vést v plném a ve zjednodušeném rozsahu. Účetní jednotky, jež nemají povinnost mít ověřenou účetní závěrku auditorem, mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Při vedení účetnictví v plném rozsahu je účetní jednotka povinna vést deník (účetní případy jsou účtovány chronologicky), hlavní knihu (zachycuje pohyby na syntetických účtech), knihu analytických a podrozvahových účtů. Ve zjednodušeném rozsahu lze spojit deník a hlavní knihu v jednu evidenci, ostatní knihy nemusí být používány. Existují i další výjimky, zejména pak sestavování účetní závěrky ve zjednodušeném rozsahu, netvoří účetní rezervy a opravné položky, nezohledňují zásadu opatrnosti, neoceňují majetek reálnou hodnotou dle ZoÚ § 27, apod. Účetnictví posuzuje majetek z hlediska toho, jaké složky majetku účetní jednotka vlastní (aktiva) a z jakých zdrojů byly tyto složky majetku financovány (pasiva). Stále se však jedná o tentýž majetek, a proto musí platit, že součet aktiv se rovná součtu pasiv. Tento princip se nazývá bilančním principem a je klíčový pro tvorbu jednoho z hlavních účetních výkazů – rozvahy (balance), jež představuje výkaz aktiv a pasiv za běžné a předchozí období.³⁶

Dalším výkazem je výkaz zisku a ztráty, který podává informace o celkovém výsledku hospodaření účetní jednotky i za její jednotlivé činnosti – provozní, finanční a mimořádnou. Příloha k účetním výkazům obsahuje informace o účetních metodách a zásadách, které jsou používány. Součástí účetní závěrky může být přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Všechny uvedené výkazy tvoří účetní závěrku, sestavovanou k poslednímu dni účetního období.³⁷

³⁵ STROUHAL, J., et al. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů*. 2011, s. 21-23, 32-35, 46.

³⁶ CARDOVÁ, Z. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2010, s. 80, 83-85.

³⁷ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2012, s. 357, 361, 369.

Před sestavením účetní závěrky je potřeba provést řadu operací, které se souhrnně nazývají účetní uzávěrka, tedy uzavření běžného účetního období. Zahrnuje především tyto činnosti:

- doúčtování všech účetních operací ke konci období při dodržení všech účetních předpisů a předpokladů,
- výpočet a zaúčtování daně z příjmů,
- uzavření účtů a účetních knih.

Nejprve je nutné provést inventarizaci majetku a vypořádat se s případnými inventarizačními rozdíly. Poté musí být zejména posouzeny vytvořené opravné položky a rezervy, zaúčtovány kurzové rozdíly a všechny operace týkající se zásob, zkontrolováno časové rozlišení nákladů a výnosů, výdajů a příjmů příštích období a dohadných položek aktivních a pasivních.³⁸

Výsledek hospodaření za běžnou činnost je tvořen součtem rozdílů mezi provozními náklady a výnosy a mezi finančními náklady a výnosy. Výsledek hospodaření za mimořádnou činnost se zjišťuje jako rozdíl mezi mimořádnými náklady a výnosy. Součet těchto dvou výsledků hospodaření představuje celkový účetní výsledek hospodaření, jenž je třeba upravit na základ daně z příjmů podle ZDP. Výsledek hospodaření se zvýší o daňově neuznatelné náklady a sníží se o daňové náklady či jiné částky, u nichž to povoluje ZDP. Zjištěný základ daně lze dále upravit podle ZDP, ze kterého se nakonec stanovuje daň z příjmů, jestliže není vykazována daňová ztráta. Všechny výpočty pro účely daně jsou prováděny mimo systém účetnictví, neboť daňový zisk(ztráta) neodpovídá účetnímu zisku (ztrátě), který představuje skutečný výsledek hospodaření účetní jednotky. V účetnictví je daň také rozlišována na daň z příjmů z běžné a mimořádné činnosti a je zahrnuta do nákladů.³⁹

³⁸ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2012, s.337-338.

³⁹ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2012, s. 349-351.

Po zaúčtování všech účetních případů, zjišťuje účetní jednotka obraty stran MD a D u syntetických účtů a konečné zůstatky rozvahových a výsledkových účtů. Konečné zůstatky výsledkových účtů jsou převedeny na Účet zisků a ztrát, aby porovnáním celkových nákladů a výnosů, byl zjištěn celkový výsledek hospodaření – zisk, nebo ztráta. Konečné zůstatky rozvahových účtů se převádějí na Konečný účet rozvažný. Zůstatek Účtu zisků a ztrát je také převeden na tento účet, ale na jeho slabší stranu, aby byla zachována rovnost aktiv a pasiv.⁴⁰

2.2 Charakteristika daňové evidence

Fyzické osoby, které nejsou účetními jednotkami, vedou daňovou evidenci příjmů a výdajů, jež je upravena ZDP. Daňová evidence podává takové informace o příjmech a výdajích v potřebném členění, aby bylo možné stanovit základ daně z příjmů fyzických osob a také eviduje majetek a závazky fyzické osoby. ZDP stanovuje pouze obsah daňové evidence, ne její formu a způsob vedení.⁴¹

K evidenci příjmů a výdajů slouží peněžní deník, který poskytuje údaje pro zjištění základu daně, eviduje změny stavu peněžních prostředků v pokladně a na bankovním účtu a slouží jako podklad pro řízení a kontrolu hospodaření. Hospodářské operace, znamenající pohyb peněžních prostředků, jsou zaznamenávány chronologicky podle jejich vzniku v průběhu celého kalendářního roku a musí být podloženy průkaznými doklady. Potřebným členěním těchto operací se rozumí jejich rozlišení na příjmy a výdaje, jež nastaly v pokladně či na bankovním účtu, dále zda se jedná o daňový nebo nedaňový příjem (výdej) či o průběžné položky, které nemají vliv na základ daně. Používají se pro zaznamenání pohybu peněz mezi pokladnou a bankovním účtem a naopak.⁴²

⁴⁰ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2012, s. 349-351.

⁴¹ ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce 2012*. s. 14.

⁴² ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce 2012*. s. 37-45.

Je-li fyzická osoba neplátcem DPH, je DPH součástí pořizovací či prodejní ceny a nemusí být nijak evidováno. Pokud se však jedná o plátce DPH, zaznamenaná částky DPH v peněžním deníku v okamžiku uskutečnění zdanitelného plnění a zároveň vede pro účely této daně samostatnou evidenci v tzv. pomocných knihách – kniha evidence DPH. Dále se používá kniha pohledávek a závazků z obchodního styku, jejímž základním prvkem je kniha přijatých a vydaných faktur z dodavatelsko-odběratelských vztahů. Vhodné je vést zvláštní knihu ostatních pohledávek a závazků zahrnující evidenci o poskytnutých a přijatých půjčkách a úvěrech, o zúčtování s finančním úřadem a jinými orgány, o pohledávkách k zaměstnancům, k závazkům z titulu zaměstnávání pracovníků a jiným pohledávkám a závazkům.⁴³ V daňové evidenci se používá řada dalších knih či karet (nehmotného, hmotného a finančního majetku, kniha zásob, mzdová agenda, apod.), u nichž je potřeba stanovit formu a způsob používání pomocí vnitřního předpisu.⁴⁴

Před uzavřením zdaňovacího období v daňové evidenci je nutné provést řadu úkolů. K poslednímu dni zdaňovacího období musí fyzická osoba zjistit skutečný stav zásob, majetku, pohledávek a závazků na základě fyzické a dokladové inventury, vyhotovit o ní záznam a případné inventarizační rozdíly vyčíslit. Poté provede úpravu příjmů a výdajů podle ZDP, jestliže nebyly uskutečněny již v průběhu roku. Jedná se zejména o úpravy v souvislosti s dary v peněžní i nepeněžní formě, hodnotu majetku vytvořenou vlastní činností, čerpání zákonných rezerv, odpisy hmotného majetku, zůstatková cena vyřazeného hmotného majetku, poměrná výše nájemného u finančního leasingu, tvorba zákonných rezerv či vzájemný zápočet pohledávek a závazků. Po těchto úpravách vypočítá celkové zdanitelné příjmy a výdaje a jejich porovnáním zjistí svůj dílčí základ daně z podnikání. Důležité je evidovat i případné příjmy z kapitálového majetku, které se zahrnují do samostatného dílčího základu daně.⁴⁵

⁴³ ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce 2012*. s. 59-60, 33, 36.

⁴⁴ CARDOVÁ, Z. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2010, s. 26-27.

⁴⁵ ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce 2012*. s. 67-73.

2.3 Charakteristika paušálních výdajů

Fyzické osoby, které neuplatňují skutečné výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou uplatňovat výdaje stanovené paušální částkou z dosažených příjmů. Paušální výdaje mohou používat poplatníci, kteří mají příjmy z podnikání a z jiné samostatné činnosti, příjmy z pronájmu a u ostatních příjmů pouze u zemědělské činnosti. Výše paušálních výdajů je stanovena jako:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z řemeslných živností,
- 60 % z příjmů z ostatních neřemeslných živností,
- 40 % z příjmů z jiného podnikání podle zvláštních předpisů, z užití a poskytnutí průmyslových a jiných práv,
- 30 % z příjmů z pronájmu obchodního majetku,
- 30 % z příjmů z pronájmu u pronajímatelů,
- 80 % z příjmů z příležitostné zemědělské činnosti.⁴⁶

Paušální výdaje nemohou uplatňovat osoby, jež podnikají ve sdružení bez právní subjektivity nebo mají příjmy ze spoluvlastnictví věci, jestliže dané příjmy a výdaje nejsou rozdělovány rovným dílem. V částce stanovené jako paušální výdaje jsou zahrnuty veškeré výdaje, které poplatníkovi vznikly v souvislosti s jeho činností. Nelze tedy uplatňovat žádné další skutečné výdaje a ani zpětně měnit způsob uplatnění výdajů v dodatečném daňovém přiznání. Výhodou paušálních výdajů je nízká administrativní náročnost. Poplatník pouze vede záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou a jinou samostatnou výdělečnou činností a s pronájmem.⁴⁷

Při uplatňování paušálních výdajů nelze přerušit účetní odpisování hmotného a nehmotného majetku, a proto vede fyzická osoba evidenci těchto odpisů. U nově

⁴⁶ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 121-124.

⁴⁷ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 121-124.

pořízeného majetku nemusí odpisování zahájit a je možné začít odpisovat majetek až ve chvíli, kdy povede daňovou evidenci či účetnictví. Dílčí základ daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné činnosti se stanovuje jako rozdíl mezi příjmy a výdaji vypočtenými paušálem z těchto příjmů. Paušální výdaje mohou uplatnit i fyzické osoby vedoucí účetnictví. V takovém případě musí vést evidenci příjmů a přijatých záloh za celý kalendářní rok. Základ daně se pak vypočítává jako rozdíl mezi zdanitelnými výnosy a výdaji stanovenými paušální částkou ze zjištěných příjmů.⁴⁸

V případě přechodu z uplatňování skutečných výdajů na paušální, je potřeba provést úpravu základu daně a podat dodatečné daňové přiznání za předcházející období. Pokud vedl poplatník daňovou evidenci, zvýší základ daně o hodnotu pohledávek, s výjimkou zaplacených záloh, o zůstatky vytvořených zákonných rezerv, o cenu nespotřebovaných zásob a sníží základ daně o hodnotu závazků s výjimkou přijatých záloh. V případě účetnictví upravuje základ daně o vytvořené zákonné rezervy a opravné položky, náklady a výnosy příštích období, výdaje a příjmy příštích období. Toto dodatečné přiznání k dani je povinen podat do termínu pro podání daňového přiznání za běžné zdaňovací období. Úpravy základu daně se dotknou i vyměřovacích základů pro výpočet pojistného na sociální pojištění, na vyměřovací základ pro zdravotní pojištění nemají žádný vliv.⁴⁹

2.4 Přechod z daňové evidence na vedení účetnictví a opačně

Vznikne-li fyzické osobě povinnost přejít z daňové evidence na vedení účetnictví nebo se dobrovolně rozhodne vést účetnictví, musí se řídit Přílohou č. 3 k ZDP a § 61b vyhlášky č. 500/2002 Sb., pro podnikatele účtující v podvojném účetnictví (dále jen vyhláška). Ve zdaňovacím období, které předchází tomu období, v němž bude zahájeno účtování, provede fyzická osoba inventarizaci jednotlivých složek majetku a závazků a upraví základ daně o případné inventarizační rozdíly, uzavře všechny dílčí evidence a pomocné knihy,

⁴⁸ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 118-121.

⁴⁹ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 118-121.

zpracuje své daňové přiznání a především vyčlení položky, které budou mít vliv na základ daně v příštím období, jež upravuje Příloha č. 3 k ZDP.⁵⁰

Základ daně se zvýší o:

- hodnotu jednotlivých složek zásob a nespotřebovaných cenin,
- hodnotu poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný majetek,
- hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem (pohledávky za zaměstnanci, z titulu projede zboží a služeb, aj.).

Základ daně se sníží o:

- hodnotu přijatých zálohy,
- hodnotu závazků, které by při úhradě byly daňově uznatelným výdajem (závazky z titulu pořízení zásob, cenin, energií, služeb, dlužných mezd vůči zaměstnancům, aj.).

Všechny položky musí být zaúčtovány na příslušné účty. Jestliže je fyzická osoba plátcem DPH, hodnotou závazku a pohledávky je hodnota bez DPH, pokud byl uplatněn odpočet DPH u závazku a splněna daňová povinnost na výstupu u pohledávky.⁵¹

Základ daně se však nezvýší o hodnotu pohledávek, které by byly při úhradě zdanitelným příjmem, za dlužníkem uvedeným v ZDP § 24 odst. 2 písm. y). Pohledávky již promlčené je nutné zahrnout do základu daně. Pohledávky a zásoby, evidované v době zahájení vedení účetnictví, lze zahrnout do základu daně jednorázově v době zahájení nebo postupně po 9 následujících zdaňovacích obdobích s počátkem v roce zahájení, přičemž toto rozložení nemusí být rovnoměrné.⁵²

Metodu přechodu stanovuje § 61b vyhlášky, který říká, že fyzická osoba zjistí z daňové evidence stavy jednotlivých složek majetku a závazků, rezerv, oceňovacích rozdílů

⁵⁰ CARDOVÁ, Z. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2010, s. 73-74.

⁵¹ MÜLLEROVÁ, L. *Účetnictví podnikatelů*. 2011, s. 18-19.

⁵² SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 161-162.

k úplatně nabytému majetku a finančního leasingu neuplatněnou část výdajů ke dni, jenž předchází prvnímu dni účetního období. Jednotlivé složky majetku a závazků se ocení podle § 24 a 25 ZoÚ a pro dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek se sestaví odpisové plány podle § 28 ZoÚ, kde je výše oprávek rovna součtu odpisů, které by byly účtovány podle vytvořeného odpisového plánu od doby používání až do okamžiku přechodu na vedení účetnictví. Veškeré stavy se pak převedou na příslušné rozvahové účty jako počáteční stavy, u finančního leasingu pak neuplatněná část výdajů jako náklady příštích období. Případné rozdíly mezi součtem počátečních stavů aktivních a pasivních účtů se převádějí na účet individuálního podnikatele. Pokud vznikne fyzické osobě z důvodu přechodu povinnost zaplatit za předcházející období vyšší daň, podá dodatečné daňové přiznání do termínu pro podání daňového přiznání za zdaňovací období a tuto daň uhradí, pak mu nevznikají žádné úroky z prodlení.⁵³

Přechod z vedení účetnictví na vedení daňové evidence je podle ZoÚ možný nejdříve po uplynutí pěti po sobě jdoucích účetních období, v nichž fyzická osoba vedla účetnictví. Výjimkou je pouze situace, kdy dojde k ukončení činnosti účetní jednotky. Přechod na vedení daňové evidence je upraven Přílohou č. 2 k ZDP.

Základ daně se v roce zahájení vedení daňové evidence zvýší o:

- závazky za období, ve kterém bylo vedeno účetnictví, avšak k jejich proplacení dojde až v období, kdy bude vede daňovou evidenci (nevztahuje se na daňově neuznatelné výdaje),
- zůstatky účtů časového rozlišování v pasivech rozvahy a přijaté zálohy,
- zůstatky dohadných účtů pasivních,
- zůstatky účtů opravných položek k pohledávkách, vytvořených dle ZoR.⁵⁴

⁵³ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 163-164.

⁵⁴ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 165-166.

Základ daně se v roce zahájení vedení daňové evidence sníží o:

- pohledávky za období, ve kterém bylo vedeno účetnictví, avšak k jejich proplacení dojde až v období, kdy bude vedena daňová evidence (nevztahuje se na příjmy osvobozené od daně, nezahrnované do základu daně, a ty, které nejsou předmětem daně),
- stav zásob a cenin,
- zůstatky účtů časového rozlišování v aktivech rozvahy a poskytnuté zálohy, s výjimkou nájemného při finančním leasingu a záloh na pořízení hmotného majetku,
- zůstatky dohadných účtů aktivních.⁵⁵

Základ daně za poslední období, v němž bylo vedeno účetnictví, se upravuje až v období, ve kterém bylo zahájeno vedení daňové evidence.⁵⁶ Z toho vyplývá, že v posledním roce vedení účetnictví, provede účetní jednotka účetní uzávěrku a závěrku a běžným postupem zjistí svou daňovou povinnost. Úpravu základu daně pak provede až v prvním roce vedení daňové evidence.

⁵⁵ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 165-166.

⁵⁶ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 165-166.

3 Rozdíly mezi účetnictvím, daňovou evidencí a paušálními výdaji

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, daňová evidence slouží především pro daňové účely. Účetnictví podává komplexnější pohled na činnost účetní jednotky. Zásadní rozdíl spočívá v odlišném způsobu stanovování základu daně. Při použití paušálních výdajů nelze uplatňovat žádné skutečné výdaje, a to i v situaci, kdy vede poplatník účetnictví. V ostatních případech se vychází ze skutečných výdajů a nákladů.

V daňové evidenci se odčítají od příjmů výdaje, v účetnictví pak od výnosů náklady. Je nezbytné vzít na vědomí, že tyto pojmy mají odlišný význam. Příjmy a výdaje představují přírůstky a úbytky peněžních prostředků, náklady jsou vstupy do činnosti podnikatelského subjektu a výnosy jsou výstupy z těchto činností – oboje vyjádřené v peněžních jednotkách. Příjmy a výdaje jsou zachycovány v okamžiku pohybu peněz, náklady a výnosy se účtují do toho účetního období, se kterým věcně a časově souvisí bez ohledu na okamžik placení. V praxi pak dochází k významným rozdílům, jež mají vliv na výsledek hospodaření, a tím i na základ daně.⁵⁷

Pro účtování nákladů a výnosů platí všeobecné zásady, bez nichž nemohou být zaúčtovány. Je nutné znát jejich účel, výši a období, kterého se týkají. Nastat mohou i případy, kdy je jejich časové rozlišení komplikované. Náklady a výnosy příštích období představují výdaje a příjmy uskutečněné v běžném účetním období, ale jako náklady a výnosy s tímto obdobím nesouvisejí, a proto nesmí ovlivnit výsledek hospodaření v běžném období. Výdaje a příjmy příštích období jsou náklady a výnosy běžného období, ovlivňují tedy jeho výsledek hospodaření, ale platby proběhnou až v období budoucím. Poslední skupinou jsou komplexní náklady příštích období, kdy je více druhů nákladů vztaženo k určitému účelu. Jedná se o výdaje, které nastávají již v běžném období, ale nákladem budou až v období příštím, tudíž nemají vliv na výsledek hospodaření za běžné období. Do širšího pojetí

⁵⁷ ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce 2012*. s. 16.

časového rozlišování lze zařadit i tzv. dohadné účty aktivní a pasivní, kde je řešena problematika dosud nezaúčtovaných pohledávek a závazků. Dohadné účty aktivní se použijí tehdy, je-li známo, že dojde ke vzniku pohledávky (tedy i výnosu), která souvisí s běžným obdobím, ale nelze ji zaúčtovat, neboť není známa její přesná výše. Dohadné účty pasivní se používají v situaci, kde není možné stanovit přesnou výši závazku, přestože souvisí s běžným obdobím.⁵⁸ Z toho vyplývá, že i při účtování pohledávek a závazků je důležité dodržovat princip aktuální báze. Pohledávky a závazky jsou evidovány či účtovány na základě vystavených a přijatých faktur. Představují nesoulad mezi okamžikem realizace výkonů a jejich úhradou. V daňové evidenci nemá vznik pohledávek a závazků v daném období vliv na výši daňového základu, směrodatné je pouze to, zda byly skutečně uhrazeny, a ve kterém období. U poplatníka vedoucího účetnictví je to však naopak. I neuhrazené závazky se stávají nákladem a nezaplacené pohledávky výnosem a vstupují tak do základu daně. Podstatná je jenom jejich souvislost s daným obdobím.⁵⁹

Tab. 8: Rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí

Hospodářská operace	Účetnictví		Daňová evidence	
	Výnosy/Náklady	Vliv na základ daně v běžném období	Příjem/výdaj	Vliv na základ daně v běžném období
Uhrazené předplatné odborného časopisu	Náklady příštích období	Ne	Výdaj v běžném období	Ano
Nájemné placené pozadu	Výdaje příštích období	Ano	Výdaj v příštím období	Ne
Předem přijaté školné	Výnosy příštích období	Ne	Příjem v běžném období	Ano
Nájemné přijaté pozadu	Příjmy příštích období	Ano	Příjem v příštím období	Ne
Platby za přípravu a záběh nové výroby	Komplexní náklady příštích období	Ne	Výdaj v běžném období	Ano
Odhadnutá výše náhrady škody	Dohadné účty aktivní – výnos	Ano	Nic	Ne
Nevyfakturovaná dodávka energií	Dohadné účty pasivní - náklad	Ano	Nic	Ne

Zdroj: vlastní

⁵⁸ KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2012, s.185, 304.

⁵⁹ ŠTOHL, P. *Daňová evidence – praktický průvodce 2012*. s. 17

Tab. 7 obsahuje příklady hospodářských operací a jejich vliv na základ daně v běžném období v účetnictví a v daňové evidenci. V případě časového rozlišování se předpokládá, že k úhradám došlo v jednom období, ale souvisí s obdobím jiným.

3.1 Rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí z hlediska ZDP

Dílčí základ daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti se stanovuje jako rozdíl mezi zdanitelnými příjmy (výnosy) a výdaji (náklady) vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení, jinak řečeno, daňově uznatelnými výdaji (náklady). Pro správné stanovení základu daně je nutné určit, který výdaj lze považovat za daňově účinný. Tuto problematiku upravuje ZDP v § 24 a § 25, odpisy majetku se zabývá v § 26 až 33. Obecně je výdaj považován za daňově účinný, pokud bezprostředně souvisí s dosahovanými příjmy, je řádně prokazatelný a splňuje všechny podmínky uvedené v ZDP. Neznamená to ovšem, že výdaje, které byly vynaloženy s úmyslem dosáhnout zdanitelných příjmů, a přesto příjmy nepřinesly, nemohou být považovány za daňově uznatelné. Důležité je také to, zda poplatník vede daňovou evidenci či účetnictví. Z hlediska ZDP totiž existují určité výjimky pro obě evidence.⁶⁰

3.1.1 Majetek a odpisy

ZDP říká, že hmotným majetkem jsou samostatné movité věci, jejichž vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok, dále pak budovy, stavby, přestíratelské celky, zvířata a jejich skupiny s pořizovací cenou vyšší než 40 000 Kč, technické zhodnocení a rekultivace a výdaje hrazené nájemcem, které tvoří součást ocenění hmotného majetku u finančního leasingu převyšující částku 40 000 Kč.⁶¹ V účetnictví rozlišujeme dlouhodobý hmotný majetek, který je zároveň hmotným majetkem pro daňové účely, drobný dlouhodobý hmotný majetek a drobný hmotný majetek, o němž se účtuje

⁶⁰ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 7-14.

⁶¹ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 67.

jako o zásobách. Účetní předpisy totiž považují za dlouhodobý majetek ten, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok, a to bez ohledu na pořizovací cenu. Pro poplatníka je však nejsnazší, stanoví-li si limit pořizovací ceny ve stejné výši jako je v ZDP. Náklady na pořízení dlouhodobého majetku jsou daňově uznatelné, ale do základu daně se dostávají formou daňových odpisů, upravených v ZDP. Uplatňování daňových odpisů je právem poplatníka, může tedy odpisování přerušit či nezačínat s odpisováním. V účetnictví se používají i účetní odpisy, zobrazující skutečné opotřebení majetku. Tyto odpisy se mohou lišit od daňových odpisů, a proto je třeba o jejich rozdílnou výši upravit základ daně. Poplatníci, kteří vedou daňovou evidenci používají pouze daňové odpisy a řídí se pravidly uvedenými v ZDP.⁶² Výdaje spojené s pořízením majetku do 40 000 Kč jsou daňově uznatelné už v okamžiku jejich zaplacení.⁶³

Typickým příkladem dlouhodobého hmotného majetku je pořízení automobilu. Výdaje jsou považovány za daňově účinné, jestliže bylo vozidlo vloženo do obchodní majetku podnikatele a jejich uplatňování závisí na tom, jakým způsobem byl automobil nabyt. V případě koupě se výdaje dostávají do základu daně pomocí daňových odpisů z pořizovací ceny automobilu, je-li vyšší než 40 000 Kč. Při pořízení automobilu formou finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci, lze jako daňový výdaj uplatnit časově rozlišené nájemné, a to u poplatníků vedoucích daňovou evidenci i účetnictví. V minulých letech došlo k mnoha změnám v ZDP, proto je vždy nutné zkontrolovat, ve kterém roce byl automobil pořízen, a jak má poplatník správně postupovat.⁶⁴ Pokud byl automobil získán darem či zděděn, odepisuje se z ceny stanovené podle zákona o oceňování majetku či z ceny stanové znaleckým posudkem.⁶⁵

Nehmotným majetkem z hlediska ZDP jsou zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva a jiný majetek stanovený dle účetních

⁶² HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s 58-59, 44.

⁶³ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 49.

⁶⁴ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 10-12.

⁶⁵ KŘEMEN, B. *100 legálních daňových triků 2012*. s. 179.

předpisů jako nehmotný, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a vstupní cena vyšší než 60 000 Kč. Vede-li poplatník účetnictví, náklady spojené s pořízením nehmotného majetku, se dostávají do základu daně ve formě daňových odpisů. V případě daňové evidence jsou tyto výdaje daňově uznatelné již v okamžiku jejich vynaložení. Z hlediska účetních předpisů je dlouhodobým nehmotným majetkem také goodwill, emisní povolenky a preferenční limit a jiný drobný dlouhodobý majetek. Při splnění určitých podmínek, lze účetní odpis tohoto majetku považovat za daňově uznatelný. V daňové evidenci jsou výdaje na pořízení takového majetku daňově uznatelné v okamžiku jejich vynaložení.⁶⁶

V souvislosti s hmotným majetkem je třeba rozlišovat pojmy opravy a udržování a technické zhodnocení majetku. Údržba představuje takové zásahy do majetku, které zpomalují jeho opotřebení a opravy pak odstraňují již vzniklá opotřebení a poškození. Tyto výdaje jsou daňově uznatelné již v okamžiku jejich vynaložení. Technickým zhodnocením jsou u hmotného majetku dokončené nástavby, přístavby, stavební úpravy a rekonstrukce či modernizace majetku, jestliže u jednoho majetku překročily v úhrnu částku 40 000 Kč za zdaňovací období. Technické zhodnocení je možné provádět i u nehmotného majetku, kde představuje vylepšení či změnu účelu daného majetku, jestliže u jednoho majetku převyší částku 40 000 Kč. Technické zhodnocení zvyšuje vstupní či zůstatkovou cenu majetku a do nákladů se dostává pomocí daňových odpisů. Jestliže se jedná o technické zhodnocení, ale částka nepřekročí stanovený limit, může poplatník v účetnictví rozhodnout o uplatnění výdajů jednorázově, nebo o jejich postupném odpisování.⁶⁷

Nakupované zásoby jsou v účetnictví evidovány pomocí průběžného systému (způsob A), nebo na základě periodického systému (způsob B). Způsob A vychází z toho, že jsou používány účty týkající se pořízení, uskladnění a spotřeby daných zásob. Při používání způsobu B jsou pořízené zásoby rovnou zaúčtovány na nákladové účty. Na konci účetního období musí být zjištěn jejich skutečný stav na skladě a porovnán se stavem podle

⁶⁶ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s 88-89, 64.

⁶⁷ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 193-199.

skladové evidence a případné rozdíly zaúčtovány. Pořízení zásob v účetnictví není daňovým nákladem, tím je pouze jejich skutečná spotřeba v daném období. V daňové evidenci je daňovým výdajem jejich pořízení, pokud došlo k jejich úhradě.⁶⁸ Výdaje spojené s likvidací nepotřebných zásob jsou daňově uznatelné. O této likvidaci je nutné vypracovat protokol. Zásoby mohou být zlikvidovány, pokud je nelze dále uvádět do oběhu například v důsledku prošlé doby expirace. Zásoby také mohou být prodány za cenu nižší než byla pořizovací či za cenu symbolickou. Vzniklá ztráta z jejich prodeje je daňově uznatelná. V daňové evidenci tedy lze ponechat již uplatněné daňové výdaje na jejich pořízení bez nutnosti úpravy základu daně a v účetnictví se zaúčtuje jejich spotřeba do nákladů.⁶⁹

3.1.2 Nájemné

Nájemné, neboli leasing nejčastěji členíme na operativní a finanční. Operativní leasing je pronájem majetku, který zůstává i po ukončení pronájmu ve vlastnictví pronajímatele. Pokud by došlo k situaci, že bude majetek po ukončení pronájmu prodán nájemci, je nutné prozkoumat, zda je zaplacená kupní cena vyšší než zůstatková cena při rovnoměrném odpisování. V obou případech je pak zaplacené nájemné daňově uznatelným výdajem. Nájemným nemusí být pouze peněžní plnění, může být hrazeno formou oprav či technickým zhodnocením u nájemce. Tyto výdaje jsou také daňově uznatelné u nájemce, ale jejich uplatnění závisí na tom, zda vede daňovou evidenci či účetnictví. V daňové evidenci uplatní výdaje, které ve zdaňovacím období skutečně uhradil a nerozlišuje za jaké období bylo jimi nájemné hrazeno. V účetnictví musí náklady časově rozlišovat. Finanční leasing představuje pronájem majetku s jeho následnou koupí, kdy může dojít ke dvěma situacím. Pokud se jedná o hmotný majetek odpisovaný, nájemné je daňově uznatelným výdajem, jestliže kupní cena na konci pronájmu je rovna nebo vyšší než zůstatková cena při rovnoměrném odpisování. Není-li splněna tato podmínka, musí poplatník zkontrolovat

⁶⁸ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s 205-206, 175.

⁶⁹ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 82.

další podmínky stanovené ZDP. Nájemné je z hlediska daňové uznatelnosti nutné časově rozlišovat, v účetnictví podle účetních předpisů a v daňové evidenci poměrnou výší nájemného spadajícího na příslušné zdaňovací období. Jestliže pronajímaný majetek nelze zařadit jako odpisovaný hmotný, je nájemné daňově uznatelným výdajem a poplatník vedoucí daňovou evidenci nemusí nájemné časově rozlišovat. Bude-li leasingová smlouva ukončena předčasně a bez odkupu majetku, je daňovým výdajem pouze poměrná výše uhrazeného nájemného. Případné smluvní náhrady škody leasingové společnosti jsou pro nájemce daňově uznatelné. Pokud bude leasingová smlouva ukončena předčasně a s odkoupením majetku, je nutné porovnat kupní a zůstatkovou cenu. Je-li kupní cena rovna nebo vyšší než zůstatková, lze ponechat nájemné jako daňový výdaj. V opačném případě musí poplatník nájemné vyloučit z daňově uznatelných výdajů a dodanit ho.⁷⁰

3.1.3 Opravné položky, postoupení a odpis pohledávky, zákonné rezervy

Zákonné opravné položky k pohledávkám, které představují daňově uznatelný náklad, nemohou tvořit poplatníci vedoucí daňovou evidenci. Dále nelze tvořit opravné položky k pohledávkám, které vznikly v době vedení daňové evidence, přestože poplatník již vede účetnictví. Poplatník, který vede daňovou evidenci a nechce dále evidovat neuhrazené a promlčené pohledávky, může dané pohledávky odepsat. Jedná se však o nedaňový výdaj, jenž zvyšuje základ daně. Tento postup může být v budoucnosti pro poplatníka nevýhodný, neboť se připraví o možnost nezvyšovat základ daně o hodnotu pohledávek, které splňují podmínky uvedené v ZDP § 24 odst. 2 písm. y), při ukončení či přerušení jeho činnosti nebo při přechodu na jiný typ evidence. Nejedná-li se o tento druh pohledávek, musí zvýšit základ daně i přesto, že nebyly skutečně uhrazeny. Pokud se obě strany dohodnou, může věřitel prominout pohledávku svému dlužníkovi. Pro dlužníka bude odpuštění dluhu zdanitelným příjmem, ale pro věřitele nedaňovým výdajem. V určitých případech lze pohledávku započíst na závazek věřitele. V takovém případě je pohledávka brána jako zdanitelný příjem a započtený závazek jako daňově uznatelný výdaj. Pohledávky je také

⁷⁰ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 73-78, 86-87.

možné nabýt postoupením, neboli nákupem nižší pořizovací cenu než je cena nominální. Pořizovací cena je daňově uznatelným výdajem, ale pouze do výše úhrady od dlužníka nebo příjmu z jejího dalšího postoupení v daném zdaňovacím období.⁷¹

Tvorbu zákonných opravných položek upravuje zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách (ZoR) a tvoří je pouze poplatníci vedoucí účetnictví. Opravné položky k pohledávkám představují dočasné snížení hodnoty daných pohledávek do té doby, než budou uhrazeny, postoupeny nebo odepsány. Lze je tvořit k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, k nepromlčeným pohledávkám, k nevýznamným pohledávkám a k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994 se tvoří odlišně podle toho, jaká je hodnota každé samostatné pohledávky. Od roku 2008 se rozlišují pohledávky s hodnotou do a nad 200 000 Kč. Opravné položky se tvoří určitým procentem z hodnoty neuhrazené pohledávky, a to podle doby, která uplynula od lhůty splatnosti. Jestliže pohledávka vznikla do konce roku 2007, postupuje se podle přechodných ustanovení. Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení se tvoří jednorázově v plné hodnotě pohledávky, jestliže byla řádně a včas přihlášena u insolventního soudu. Opravné položky k tzv. nevýznamným pohledávkám lze tvořit až do jejich celé neuhrazené hodnoty, jestliže hodnota pohledávky nepřesáhla 30 000 Kč nebo součet pohledávek za jedním dlužníkem nepřesáhl 30 000 Kč za zdaňovací období, od konce doby splatnosti uběhlo minimálně 12 měsíců, a poplatník netvoří k těmto pohledávkám jiné zákonné opravné položky. Opravné položky z titulu ručení za celní dluh je možné tvořit pouze do výše úhrady celního dluh, je-li uhrazen včas.⁷²

Jestliže pominou důvody pro tvorbu a existenci opravných položek uvedených v ZoR, musí být zrušeny. Poplatníci mohou využívat i účetních opravných položek, ale ty jsou považovány za nedaňové. Odpisy pohledávek v účetnictví se rozlišují na účetní a daňové. Účetní odpisy jsou nedaňovým nákladem, proto jejich hodnota zvyšuje základ daně.

⁷¹ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 110-115, 137-138.

⁷² HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 92-97, 99-106.

Daňovým odpisem mohou být pouze takové pohledávky, které byly při svém vzniku zaúčtovány ve výnosech a podléhaly zdanění a splňují další podmínky stanovené v ZDP § 24 odst. 2 písm. y).⁷³

U pohledávek nabytých postoupením je daňovým nákladem jejich jmenovitá hodnota, ale jen do výše příjmů plynoucích z pohledávky nebo pořizovací cena do výše úhrady dlužníkem či do výše příjmů plynoucích z dalšího postoupení. Pohledávku je možné nabýt i bezúplatně, ale k nim nelze vytvářet zákonné opravné položky. Daňovým nákladem je pak hrazená daň darovací, ale jen do výše příjmů z jejího postoupení.⁷⁴

Rezervami podle ZoR jsou bankovní rezervy, rezervy v pojišťovnictví, rezerva na opravy hmotného majetku, pěstební činnost a ostatní rezervy. Daňově uznatelným výdajem (nákladem) jsou pro poplatníky, kteří vedou účetnictví i daňovou evidenci. K vytvořeným rezervám je nutné vázat odpovídající peněžní prostředky, jež nelze použít pro jiné účely, a z toho důvodu musí být uloženy na samostatném účtu v bance nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Rezervy na opravu hmotného majetku mohou tvořit vlastníci, nájemci či poplatníci, kteří procházejí reorganizací nebo oddlužením, ale pouze u majetku jehož doba odpisování je pět a více let. Rezerva je tvořena minimálně dvě zdaňovací období, maximální hranice je dáno odpisovou skupinou. Výše rezervy ve zdaňovacím období se stanoví jako podíl předpokládaných nákladů a počet let do plánované opravy. Nebude-li oprava zahájena v období následujícím po plánovaném datu zahájení nebo nebude v tomto termínu vyčerpána, musí být rezervy zrušeny. Rezervy na pěstební činnost tvoří poplatníci, kteří jsou podle zákona povinni provádět obnovu a ochranu lesa. Rezerva se čerpá při realizaci prací. Ostatními rezervami jsou rezervy na odbahnění rybníka, na sanaci pozemků dotčených těžbou a vypořádání důlních škod.⁷⁵

⁷³ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 92-97, 99-106.

⁷⁴ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 138-139.

⁷⁵ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 172-180.

3.1.4 Daně a poplatky

Zaplacená daň z převodu nemovitostí a daň z nemovitosti, jsou pro poplatníka v daňové evidenci daňově uznatelným výdajem. V účetnictví jsou daňovým nákladem pouze pokud byly zaplacený. Ostatní daně a poplatky, s výjimkou daně dědické, darovací a daně z příjmů fyzických a právnických osob, jsou také daňově uznatelné. U poplatníka vedoucího daňovou evidenci v okamžiku zaplacení a v případě účetnictví v okamžiku správného zaúčtování. Ostatními daněmi a poplatky se rozumí například daň z přidané hodnoty (DPH), silniční daň či cla. Je-li poplatník neplátce DPH, je daň daňově uznatelným výdajem, pokud je však plátcem, uplatňuje nárok na odpočet daně podle zákona o DPH. Silniční daň je povinně hrazena za vozidla, jež byla použita k podnikání nebo k pracovní cestě.⁷⁶

3.1.5 Pokuty a jiné sankce, úroky

Daňovým výdajem (nákladem) jsou veškeré pokuty, úroky z prodlení a další sankce, které byly sjednány v písemné smlouvě uzavřené mezi dodavatelem a odběratel, ale pouze tehdy, pokud byly skutečně uhrazeny. Vede-li poplatník daňovou evidenci, budou daňovým výdajem v okamžiku jejich zaplacení. Poplatník vedoucí účetnictví sice pokuty a jiné sankce zaúčtuje do nákladů, ale jako daňový náklad budou uznány až po jejich zaplacení. Vyměřené pokuty od různých orgánů a institucí státu nejsou nikdy daňově uznatelné.⁷⁷

Daňovým výdajem (nákladem) jsou také zaplacené úroky z úvěrů a půjček od věřitelů, které jsou fyzickými osobami a nevedou účetnictví. Pokud by dlužníkem byl poplatník vedoucí účetnictví, musí zkoumat, ve kterém období byly úroky uhrazeny a nejenom zaúčtovány. V případě úroků z úvěru na pořízení dlouhodobého majetku se rozlišuje, zda byl již majetek zařazen do užívání. V době před zařazením do užívání, se

⁷⁶ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 39-43.

⁷⁷ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 144-146.

může poplatník rozhodnout, jestli bude úroky považovat daňově uznatelný provozní výdaj (náklad), nebo budou součástí pořizovací ceny majetku. Po zařazení majetku do užívání jsou úroky vždy provozním výdajem (nákladem). I v tomto případě je třeba rozlišovat, za jaké období byly úroky uhrazeny.⁷⁸

3.1.6 Škody a manka

Škoda způsobená živelní pohromou a doložená posudkem pojišťovny či soudního znalce nebo způsobená neznámým pachatelem, je-li to potvrzeno policií, je vždy daňovým výdajem (nákladem), pokud byl majetek v důsledku škody vyřazen z užívání. Nastane-li situace, že majetek nebude vyřazen, musí poplatník prokázat, že je tento majetek nezbytný k dosažení zdanitelných příjmů. Škody lze považovat za daňový výdaj, jestliže nebyly v současném zdaňovacím období či předchozích obdobích uplatněny jako daňové výdaje. S tímto ustanovením by mohli mít problémy především poplatníci vedoucí daňovou evidenci. Ti musí dávat pozor, aby nedošlo k dvojímu započítání daňových výdajů. Taková situace by mohla nastat v případě škod na pořízených zásobách, kdy jejich pořízení bylo daňově uznatelné, tudíž nelze škodu znovu započítat. Ostatní škody jsou daňově uznatelné pouze do výše náhrad. Bude-li náhrada větší než škoda, daňově uznatelná je pouze výše škody a náhrada navíc je zdanitelným příjmem. Pokud bude náhrada menší než škoda, daňovým výdajem (nákladem) je škoda do výše náhrad a neuhrazená škoda je nedaňovým výdajem (nákladem). Je-li škoda předepsána k náhradě a uhrazena nakonec nebude, je nutné zvýšit základ daně o částku, která byla již uplatněna v daňových výdajích nebo zaúčtována jako daňový náklad. Pokud není škoda na majetku daňově uznatelným výdajem (nákladem), a zároveň nebyl majetek vyřazen z užívání, bude pravděpodobně poplatník usilovat o jeho opravu. Oprava je daňovým výdajem (nákladem), pokud povede k dosažení zdanitelných příjmů.⁷⁹

⁷⁸ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 180-181.

⁷⁹ SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z*. 2012, s. 187-192.

Manko představuje inventarizační rozdíl u majetku, kdy je skutečný stav nižší než stav evidovaný. Manko, stejně jako ostatní škody, je daňovým výdajem (nákladem), ale pouze do výše náhrad. Výjimku tvoří manko do výše normy, stanovené poplatníkem, týkající se přirozených úbytků, ztraceného v maloobchodě a nezaviněného úhynu zvířat, které je také daňově uznatelné.⁸⁰

3.1.7 Výdaje spojené se zaměstnanci

Pojistné na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance je daňovým výdajem (nákladem). Poplatník, který vede účetnictví je povinen zaplatit pojistné nejdéle do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období, jinak zaúčtované pojistné nebude daňovým nákladem. Obdobně se postupuje i u pojistného, které bylo zaměstnavatelem sraženo z hrubých mezd zaměstnanců. Pokud zaměstnavatel neodvede toto pojistné včas, musí zvýšit svůj základ daně o tyto částky, neboť zaúčtovaná hrubá mzda zaměstnanců je jeho daňovým nákladem.⁸¹

Platby na sociální a zdravotní pojištění představují pro stát a zdravotní pojišťovny významný zdroj příjmů a včasné úhrady pojistného jsou nezbytné k zajištění plynulého chodu celého systému. Stát se tedy snaží stimulovat zaměstnavatele, kteří vedou účetnictví, aby pojistné uhradili v daném termínu. Stimulem je pak možnost, uplatnit zaplacené pojistné jako daňově uznatelný náklad, za dané zdaňovací období. Na stejném principu je založeno uplatňování zaúčtovaných hrubých mezd zaměstnanců jako daňového nákladu zaměstnavatele, jestliže odvede toto pojistné ve stanovené lhůtě.

Tab. 9: Sazby povinného pojistného

Druh pojistného	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	Celkem
Sociální pojištění	6,5 %	25 %	31,5 %
Zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %
Celkem	11 %	34 %	45 %

Zdroj: vlastní

⁸⁰ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 81.

⁸¹ HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. s. 134-135.

Tab. 8 ukazuje jednotlivé procentní sazby u obou typů pojištění, které jsou vypočítávány z hrubých mezd zaměstnanců. Zaměstnavatel odvádí za své zaměstnance pojistné v úhrnné výši 34 % z hrubé mzdy. Zaměstnancům je pak strháváno pojistné ve výši 11 % z jejich hrubých mezd.

3.2 Sociální a zdravotní pojištění u OSVČ

Podnikatelé, podobně jako zaměstnanci, hradí povinně zálohy na sociální a zdravotní pojištění. OSVČ, která alespoň část roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, předkládá jednou ročně přehled o svých příjmech a výdajích příslušné správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, a to do jednoho měsíce od lhůty pro podání daňového přiznání. Pro účely sociálního i zdravotního pojištění je třeba rozlišovat, zda se jedná o její hlavní či vedlejší činnost. Přehled o příjmech a výdajích slouží k vyměření skutečné povinnosti a výpočtu měsíčních záloh na další období. Sociální pojištění se skládá z pojistného na důchodové pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a nemocenské pojištění. Nemocenské pojištění je u OSVČ dobrovolné a nemusí ho tedy hradit. Sazba pro zdravotní pojištění je 13,5 % a u sociálního pojištění 29,2 % (bez nemocenského pojištění, u něhož je sazba 2,3 %).⁸²

Vyměřovacím základem pro sociální pojištění je částka minimálně ve výši 50 % z dílčího daňového základu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. Takto je stanoven i vyměřovací základ pro zdravotní pojištění v případě, že OSVČ vede účetnictví. Jinak je výše vyměřovacího základu rovna 50 % příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, dosažených v příslušném kalendářním roce, po uplatnění daňově účinných výdajů. Zálohy i vyměřovací základy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.⁸³ Výši vyměřovacího základu pro sociální pojištění si může OSVČ stanovit sama, ale nesmí být nižší než 50 % z dílčího daňového základu. Je-li takto stanovený vyměřovací základ nižší

⁸² KŘEMEN, B. *100 legálních daňových triků 2012*. s. 221-223, 217.

⁸³ KŘEMEN, B. *100 legálních daňových triků 2012*. s. 221-223, 217.

než minimální vyměřovací základ, musí OSVČ hradit alespoň minimální měsíční pojistné. Obdobně se postupuje i u zdravotního pojištění. Pokud OSVČ nemůže vykonávat svou činnost v některých měsících, její vyměřovací základ se přepočítá podle skutečného počtu měsíců.⁸⁴

V roce 2012 činil minimální měsíční vyměřovací základ u sociálního pojištění 6 285 Kč, roční byl pak roven součinu této částky a počtu měsíců, po které byla činnost OSVČ vykonávána. Maximální roční vyměřovací základ byl stanoven ve výši 48 násobku průměrné mzdy. Minimální měsíční zálohou na sociální pojištění, u osoby vykonávající hlavní činnost jako OSVČ, byla částka 1 836 Kč.⁸⁵ Minimální měsíční vyměřovací základ u zdravotního pojištění činil 12 568,50 Kč. Roční byl stanoven jako dvanáctinásobek 50 % průměrné měsíční mzdy, která činila 25 137 Kč. Maximální roční vyměřovací základ byl stanoven ve výši 1 809 864 Kč. Minimální měsíční záloha na zdravotní pojištění činila 1 697 Kč.⁸⁶

V roce 2013 došlo ke změnám vyměřovacích základů u sociálního pojištění. Minimální roční vyměřovací základ činí 77 652 Kč, přičemž měsíční je roven částce 6 471 Kč. Minimální měsíční záloha tak musí odpovídat částce 1 890 Kč. Maximální měsíční vyměřovací základ je stanoven ve výši 103 536 Kč.⁸⁷ Změnily se také vyměřovací základy pro zdravotní pojištění. Minimální roční vyměřovací základ činí 155 304 Kč, měsíční pak odpovídá částce 12 942 Kč. Minimální měsíční záloha je stanovena ve výši 1 748 Kč. Nově je také pozastavena platnost maximálního ročního vyměřovacího základu, a to pro rozhodná období od roku 2013 do roku 2015.⁸⁸

⁸⁴ VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. s. 184-187.

⁸⁵ ČSSZ. *Pojištění OSVČ* [online].

⁸⁶ ŽENÍŠKOVÁ, M., et al. *Sociální a zdravotní pojištění 2012*. s. 49.

⁸⁷ ČSSZ. *Pojištění OSVČ* [online].

⁸⁸ BUSINESSINFO. *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. ledna 2013* [online].

4 Analýza daňového základu fyzické osoby PK

PK je fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku. Předmětem podnikání je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Obory činností náležící do této živnosti volné:

- poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost,
- poskytování technických služeb,
- potrubní a pozemní doprava (vyjma železniční a silniční motorové dopravy).

Analyzovaná fyzická osoba poskytuje především lesnické, zemědělské a technické služby. Specializuje se na kácení stromů, výrobu palivového dřeva a úklid klestu po těžbě, dále pak sekání travních porostů a v zimním období úklidu sněhu a pluhování. Jedná se o neplátce DPH, který vede daňovou evidenci. V současné době nemá žádné zaměstnance, pouze jednoho pracovníka zaměstnaného na dohodu o provedení práce (dále jen brigádník), který mu v průběhu roku vypomáhal při těžbě a výrobě palivového dřeva. Podnikatel je svobodný a nemá žádné vyživované děti.

Svou činnost zahájil 10. 7. 2011 a do obchodního majetku vložil motorovou pilu, křovinořez s příslušenstvím, návěs a pluh k traktoru a také osobní automobil. Tento majetek neodpisuje, neboť vstupní cena nepřekročila 40 000 Kč. Automobil má zdvihový objem 1 198 cm³ a je částečně používán pro soukromé účely. Roční sazba silniční daně, podle Zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, byla stanovena na 1 800 Kč. Podnikatel uplatňuje krácený paušální výdaj na dopravu ve výši 4 000 Kč měsíčně, ostatní výdaje (opravy, povinné ručení, atd.) uplatňuje v poměrné výši, kde 30 % tvoří jízdy soukromé a 70 % jízdy v rámci podnikání. Jelikož se jedná o neplátce DPH, nemusí vést evidenci o nákupu pohonných hmot pro účely této daně.

V lednu roku 2012 byl zakoupen traktor, jehož vstupní cena činila 78 600 Kč. Traktor byl zařazen do 2. odpisové skupiny a byla zvolena metoda rovnoměrného odpisování dle ZDP § 31. Roční daňový odpis tak činí 8 646 Kč. V únoru byla pořízena ještě profesionální motorová pila za 17 600 Kč a v dubnu radlice k traktoru za 7 000 Kč. V červnu byly

zakoupeny přední pneumatiky na traktor za 4 500 Kč a v prosinci zadní pneumatiky na traktor za 20 800 Kč. Na začátku sledovaného období nebyly evidovány žádné pohledávky a závazky.

Tab. 10: Příjmy a výdaje zahrnované do základu daně

Měsíc	Příjmy	Výdaje	Rozdíl
Leden	10 575 Kč	14 472 Kč	-3 897 Kč
Únor	41 960 Kč	22 941 Kč	19 019 Kč
Březen	45 120 Kč	4 160 Kč	40 960 Kč
Duben	31 550 Kč	4 313 Kč	27 237 Kč
Květen	52 005 Kč	15 912 Kč	36 093 Kč
Červen	51 330 Kč	10 534 Kč	40 796 Kč
Červenec	30 260 Kč	5 735 Kč	24 525 Kč
Srpen	11 700 Kč	2 809 Kč	8 891 Kč
Září	51 930 Kč	3 235 Kč	48 695 Kč
Říjen	29 350 Kč	3 066 Kč	26 284 Kč
Listopad	15 900 Kč	1 862 Kč	14 038 Kč
Prosinec	13 200 Kč	10 790 Kč	2 410 Kč
Celkem	384 880 Kč	99 829 Kč	285 051 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 10 ukazuje přehled příjmů a výdajů zahrnovaných do základu daně v jednotlivých měsících roku 2012. Celkové zdanitelné příjmy činily 384 880 Kč a daňově uznatelné výdaje 99 829 Kč. V těchto výdajích však nejsou zahrnuty daňové odpisy traktoru ve výši 8 646 Kč a paušální výdaje na dopravu ve výši 48 000 Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji tak činí 285 051 Kč. Od této částky je nutné odečíst 56 646 Kč, neboť daňové odpisy i paušální výdaje na dopravu jsou položkami, které snižují rozdíl mezi příjmy a výdaji. Dílčím základem daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti je pak částka 228 405 Kč. V roce 2012 neměl podnikatel jiné zdanitelné příjmy a **základem daně z příjmů fyzických osob je částka 228 405 Kč**. Základ daně nelze snížit o žádné nezdanitelné části základu daně ani o odčitatelné položky. Upravený základ daně činí 228 400 Kč a daň z příjmů, vypočtená podle ZDP § 16, byla stanovena ve výši 34 260 Kč. Podnikatel může uplatnit roční slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Vzhledem k tomu, že jeho poslední známá daňová povinnost nepřekročila 30 000 Kč a nehradil tak zálohy na daň z příjmu, vzniká podnikateli **daňová povinnost ve výši 9 420 Kč**.

4.1 Základ daně v účetnictví a při použití paušálních výdajů

Pokud by podnikatel vedl účetnictví, činil by jeho celkový výsledek hospodaření 227 839 Kč, přičemž by měl výnosy ve výši 398 930 Kč a náklady ve výši 171 091 Kč (viz Příloha A). Výsledek hospodaření by byl tvořen pouze výsledkem hospodaření za běžnou činnost, neboť v průběhu roku 2012 nedošlo k žádné mimořádné činnosti. Zjištěný výsledek hospodaření bylo nutné upravit na základ daně, a to přičtením nedaňových nákladů ve výši 42 396 Kč (platby hrazené podnikatelem na své vlastní zdravotní a sociální pojištění). Porovnáním účetních a daňových odpisů bylo zjištěno, že účetní odpisy jsou o 720 Kč menší než daňové, a tento rozdíl byl odečten od výsledku hospodaření. V odpisovém plánu bylo stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým, a to s přesností na počet měsíců, po které byl traktor odpisován. Účetní odpisování by bylo zahájeno v následujícím měsíci po zařazení traktoru do provozu, tedy v únoru. Celkové účetní odpisy za zdaňovací období činily 7 926 Kč, daňové pak 8 646 Kč. Od výsledku hospodaření byla ještě odečtena částka 48 000 Kč, která představuje celkové paušální výdaje na dopravu. Výsledek hospodaření upravený na **základ daně tak činí 221 515 Kč**. Upravený základ je 221 500 Kč a z něho vypočtená daň 33 225 Kč. Po odečtení roční slevy na poplatníka by podnikateli vznikla **daňová povinnost ve výši 8 385 Kč**.

Pokud by podnikatel nevedl daňovou evidenci, mohl by uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % z dosažených příjmů. Přestože se analyzovaná fyzická osoba zabývá zemědělskou a lesnickou činností, její obory činností, na něž má vystavené živnostenské oprávnění, spadají pod živnost volnou, u které lze uplatnit pouze paušální výdaje ve výši 60 %. Během zdaňovacího období bylo dosaženo příjmů ve výši 384 880 Kč a výdaje stanovené procentem odpovídají částce 230 928 Kč. **Základem daně je** tedy rozdíl mezi příjmy a paušálními výdaje, který činí **153 952 Kč**. Z upraveného základu daně ve výši 153 900 Kč byla stanovena daň z příjmů ve výši 23 085 Kč. Po uplatnění roční slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, by **daňová povinnost činila 0 Kč**.

4.2 Rozdílný základ daně v účetnictví a daňové evidenci

V této kapitole je analyzována rozdílná výše základu daně v účetnictví a v daňové evidenci u podnikatele PK, za předpokladu, že by byly obě formy zaznamenávání hospodářských operací používány současně, a to ve zdaňovacím období roku 2012.

Tab. 11: Přehled výnosů a příjmů zahrnovaných do základu daně

Měsíc	Výnosy	Příjmy	Rozdíl
Leden	43 665 Kč	10 575 Kč	33 090 Kč
Únor	22 220 Kč	41 960 Kč	-19 740 Kč
Březen	31 770 Kč	45 120 Kč	-13 350 Kč
Duben	68 055 Kč	31 550 Kč	36 505 Kč
Květen	36 730 Kč	52 005 Kč	-15 275 Kč
Červen	30 100 Kč	51 330 Kč	-21 230 Kč
Červenec	30 260 Kč	30 260 Kč	0 Kč
Srpen	32 560 Kč	11 700 Kč	20 860 Kč
Září	31 070 Kč	51 930 Kč	-20 860 Kč
Říjen	29 350 Kč	29 350 Kč	0 Kč
Listopad	15 900 Kč	15 900 Kč	0 Kč
Prosinec	27 250 Kč	13 200 Kč	14 050 Kč
Celkem	398 930 Kč	384 880 Kč	14 050 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 11 znázorňuje výnosy, kterých by podnikatel dosáhl, kdyby vedl účetnictví a skutečně dosažené příjmy za jednotlivé měsíce roku 2012. Vzniklé rozdíly jsou způsobeny účtováním výnosů do toho měsíce, s nímž věcně a časově souvisí. Jedná se především o vystavené faktury za služby, které byly uhrazeny až v následujícím měsíci. V prosinci by výnosy v účetnictví činily 27 250 Kč, ale příjmy v daňové evidenci pouze 13 200 Kč. Rozdíl ve výši 14 050 Kč je pak hodnota faktur, jež byly v prosinci vystaveny, ale uhrazeny byly až v lednu roku 2013. Faktury za předchozí měsíce byly uhrazeny v průběhu roku 2012, takže celkový rozdíl mezi výnosy a příjmy, za celé zdaňovací období, činí pouze 14 050 Kč.

Tab. 12: Přehled daňově uznatelných nákladů a výdajů

Měsíc	Náklady	Výdaje	Rozdíl
Leden	12 940 Kč	14 472 Kč	-1 532 Kč
Únor	23 200 Kč	22 941 Kč	259 Kč
Březen	4 887 Kč	4 160 Kč	727 Kč
Duben	17 631 Kč	4 313 Kč	13 318 Kč
Květen	5 189 Kč	15 912 Kč	-10 723 Kč
Červen	8 752 Kč	10 534 Kč	-1 782 Kč
Červenec	5 562 Kč	5 735 Kč	-173 Kč
Srpen	4 086 Kč	2 809 Kč	1 277 Kč
Září	2 953 Kč	3 235 Kč	-282 Kč
Říjen	2 893 Kč	3 066 Kč	-173 Kč
Listopad	2 430 Kč	1 862 Kč	568 Kč
Prosinec	30 246 Kč	10 790 Kč	19 456 Kč
Celkem	120 769 Kč	99 829 Kč	20 940 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 12 zobrazuje pouze daňově uznatelné náklady, kterých by podnikatel dosáhl, kdyby vedl účetnictví a skutečně dosažené daňově uznatelné výdaje za jednotlivé měsíce roku 2012. Nejsou zde uvedeny daňové odpisy traktoru ani paušální výdaje na dopravu. V lednu bylo uzavřeno povinné ručení ve výši 1800 Kč na traktor a návěs, neboť je využíván i na pozemních komunikacích. Povinné ručení bylo uhrazeno jednorázově v lednu na období od 3. 1. 2012 do 2. 1. 2013. V daňové evidenci byl zaznamenán výdaj ve výši 1800 Kč, ale v účetnictví bylo povinné ručení zaúčtováno ve výši připadající na jednotlivé měsíce. Dále také došlo k zaúčtování povinného ručení na osobní automobil, které je sjednáno na období od 17. 12. 2011 do 16. 12. 2012. Povinné ručení bylo uhrazeno též jednorázově, a to v prosinci roku 2011, proto v daňové evidenci nevstupuje do výdajů. V účetnictví pak byla poměrná část povinného ručení ve výši 1470 Kč rozpočítána a zaúčtována za jednotlivé měsíce. V březnu byla zaúčtována silniční daň za čtvrtletní rozhodné období ve výši 450 Kč a zaplacená byla následující měsíc. V dubnu byla zaúčtována faktura za nákup radlice ve výši 7 000 Kč a také odměna brigádníkovi v částce 6 500 Kč, k úhradám došlo až v měsíci květnu. Dále byla v květnu zaúčtována odměna brigádníkovi ve výši 2 500 Kč a zaplacená byla v červnu. V červnu byla zaúčtována silniční daň ve výši 450 Kč, k jejíž úhradě došlo v červenci. V srpnu byla zaúčtována odměna brigádníkovi ve výši 1 000 Kč

a zaplacená byla v září. V tomto měsíci se účtovalo o silniční dani v částce 450 Kč, která byla uhrazena v říjnu. V listopadu bylo účtováno o silniční dani ve výši 300 Kč, neboť rozhodným obdobím je pouze měsíc říjen a listopad a uhrazena byla v dalším měsíci. V prosinci byly pořízeny zadní pneumatiky k traktoru za 20 800 Kč, ale k úhradě faktury došlo až v lednu roku 2013. Také bylo zaplacené povinné ručení na osobní automobil, jež v poměrné výši činí 1470 Kč na období od 17. 12 2012 do 16. 12. 2013. V účetnictví byla zaúčtována pouze částka 60 Kč, která věcně a časově souvisí s daným měsícem. Zaúčtována byla i silniční daň za prosinec, uhrazena však byla v lednu.

4.3 Navrhovaná doporučení

Vzhledem k tomu, že podnikatel zahájil svou činnost v červenci roku 2011, a v souvislosti s tím měl poměrně vysoké výdaje, rozhodl se vést daňovou evidenci, kterou mu zpracovává jeho daňová poradkyně. V roce 2012 pořídil další vybavení pro podnikání, čímž byly zásadně ovlivněny jeho daňově uznatelné výdaje, a tím i dílčí základ daně z příjmů. V následujících zdaňovacích obdobích lze předpokládat, že investice do podnikání budou minimální. Výdaje pak budou tvořeny zejména provozními výdaji na nákup pohonných hmot do strojů, motorových olejů, náhradních dílů a jejich nutných oprav. Podnikatel odhaduje životnost traktoru při daném vytížení na 4 až 5 let. Také uvažuje o pořízení nového traktoru ale až v tomto časovém horizontu. Z těchto důvodů by pro něho, v dalších zdaňovacích obdobích, bylo z hlediska optimalizace daňového základu výhodnější, kdyby místo daňové evidence uplatňoval paušální výdaje. Z hlediska administrativní náročnosti by pro podnikatele bylo nejjednodušší vést evidenci příjmů a pohledávek a uplatňovat paušální výdaje. Jako neplátce DPH nemusí vést evidenci k této dani, čímž by se veškerá administrativa minimalizovala. Navíc odpisy uplatňuje pouze u traktoru.

Porovnáním základu daně a konečné daňové povinnosti, která by vznikla při vedení účetnictví a při uplatňování paušálních výdajů, se skutečným základem daně a daňovou povinností při vedení daňové evidence, lze zjistit, že by pro podnikatele bylo uplatňování paušálních výdajů, ve zdaňovacím období roku 2012, také výhodnější.

Tab. 13: Komparace zjištěných výsledků

Položka	Účetnictví	Daňová evidence	Paušální výdaje
Základ daně	221 515 Kč	228 405 Kč	153 952 Kč
Upravený základ daně	221 500 Kč	228 400 Kč	153 900 Kč
Daň	33 225 Kč	34 260 Kč	23 085 Kč
Daňová povinnost	8 385 Kč	9 420 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní

Z Tab. 13 jednoznačně vyplývá, že by pro podnikatele bylo nejvýhodnější uplatňovat paušální výdaje, neboť by jeho základ daně byl o 74 453 Kč nižší než v daňové evidenci a daňová povinnost by činila 0 Kč za zdaňovací období roku 2012. Daňová evidence, kterou podnikatel vede, je nejméně výhodná ze všech tří variant. Pokud by vedl účetnictví, základ daně by byl nižší o 6 890 Kč a daňová povinnost o 1 035 Kč, než při vedení daňové evidence.

Důležitým faktorem, při rozhodování o způsobu evidence hospodářských operací, se mohou stát i vyměřovací základy pro sociální a zdravotní pojištění, resp. celkové platby za dané kalendářní období na oba typy pojištění, které hradí OSVČ sama za sebe.

Tab. 14: Vyměřovací základy a platby na pojistné

Položka	Účetnictví	Daňová evidence	Paušální výdaje
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP	221 515 Kč	228 405 Kč	153 952 Kč
Vyměřovací základ – sociální pojištění	110 758 Kč	114 203 Kč	76 976 Kč
Roční platba – sociální pojištění	32 342 Kč	33 348 Kč	22 477 Kč
Vyměřovací základ – zdravotní pojištění	150 822 Kč	150 822 Kč	150 822 Kč
Roční platba – zdravotní pojištění	20 361 Kč	20 361 Kč	20 361 Kč
Celkové platby za kalendářní rok	52 703 Kč	53 709 Kč	42 838 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 14 poskytuje přehled o vyměřovacích základech a platbách na pojistné v účetnictví, daňové evidenci a při použití paušálních výdajů. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je u všech způsobů evidence stejný a je roven minimálnímu ročnímu vyměřovacímu základu, neboť byl ve všech případech zjištěný vyměřovací základ nižší, než povinný minimální. Platby na zdravotní pojištění jsou tedy ve výši 20 361 Kč. Zjištěné vyměřovací základy se u sociálního pojištění liší, protože překročily hranici minimálního vyměřovacího základu pro rok 2012, kterou je částka 75 420 Kč. Nejnižší platby na

sociální pojištění by byly odvedeny, pokud by podnikatel uplatňoval paušální výdaje. Úspora na pojistném, oproti daňové evidenci, by činila 10 871 Kč. I v tomto případě by bylo nejvýhodnější uplatňovat paušální výdaje.

Pokud by se podnikatel rozhodl v průběhu roku 2013 přejít z daňové evidence na uplatňování paušálních výdajů, musel by za rok 2012 podat dodatečné daňové přiznání, a to v termínu pro podání daňového přiznání za zdaňovací období roku 2013. Základ daně ve výši 228 405 Kč, by musel být zvýšen o hodnotu pohledávek 14 050 Kč, a snížen o hodnotu závazků ve výši 20 950 Kč. Takto upravený základ daně by pak činil 221 505 Kč. Daň z příjmů, vypočtená ze zaokrouhleného základu daně ve výši 221 500 Kč, by činila 33 225 Kč a po uplatnění roční slevy na poplatníka, by daňová povinnost byla ve výši 8 385 Kč. Porovnáním původní daňové povinnosti v částce 9 420 Kč a nové daňové povinnosti, by vznikl přeplatek na dani ve výši 1 035 Kč. Kromě podání dodatečného daňového přiznání, by musel být podán opravný Přehled o příjmech a výdajích na okresní správu sociálního zabezpečení. Vyměřovací základ by pak činil 110 753 Kč a výše ročního pojistného 32 340 Kč, čímž by mu vznikl přeplatek na sociální pojištění ve výši 1 008 Kč. Opravný Přehled o příjmech a výdajích se však nepodává příslušné zdravotní pojišťovně, neboť přechod z daňové evidence na uplatňování paušálních výdajů, nemá pro účely zdravotního pojištění žádný vliv. Celkem by mu bylo na přeplatcích vráceno 2 043 Kč.

Podnikateli je možné doporučit, aby přešel z vedení daňové evidence na uplatňování výdajů procentem z příjmů, neboť by mu tato změna přinesla úsporu na dani z příjmů, platbách na zdravotní a sociální pojištění, ale také jednodušší evidenci jeho hospodářských operací. Ve zdaňovacím období roku 2012 by ušetřil celkem 20 291 Kč, kdyby uplatňoval paušální výdaje místo vedení daňové evidence. Přestože došlo ke změnám v ZDP, účinných od 1. ledna 2013, neměly by mít vliv na jeho základ daně a konečnou daňovou povinnost, za předpokladu, že nedojde v průběhu zdaňovacího období k dalším změnám v ZDP či jiným neočekávaným okolnostem.

5 Analýza daňového základu fyzické osoby IU

IU je fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku. Předmětem podnikání je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Oborem činnosti této živnosti volné je velkoobchod a maloobchod. Podnikatelka zahájila svou činnost 1. 4. 2004, přičemž jejím oborem činnosti byl specializovaný maloobchod. Od 1. 7. 2008 však vešla v platnost novela živnostenského zákona, čímž došlo ke změně oboru činnosti.

Analyzovaná fyzická osoba poskytuje činnosti spojené s nákupem a prodejem zboží přímému spotřebiteli. Jedná se o neplátce DPH, který vede daňovou evidenci a v současné době nemá žádné zaměstnance. Je svobodná a má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ní v domácnosti. Její dcera se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem na vysoké škole. Věku 26 let dovršila 7. dubna 2013.

Prodejna se nachází v samostatné budově, kterou má podnikatelka v soukromém vlastnictví. K budově náleží samostatný elektroměr a vodoměr. Do obchodního majetku byla zařazena chladicí vitrína COLD, jejíž vstupní cena činila 45 909 Kč, avšak tento dlouhodobý hmotný majetek je již zcela odepsán. Dále eviduje pouze drobný hmotný majetek, který nesplňuje podmínky pro odpisování. Patří sem mrazicí pult RIO ve vstupní ceně 16 660 Kč, počítačová sestava za 29 983 Kč a dvě párty pípy za 3000 Kč. Tyto pípy pak byly v průběhu roku pronajímány. Stav zásob na začátku sledovaného období činil 32 201 Kč a stav závazků 2 015 Kč, pohledávky nebyly evidovány žádné.

Tab. 15: Příjmy a výdaje zahrnované do dílčího základu daně

Měsíc	Příjmy	Výdaje	Rozdíl
Leden	51 810 Kč	38 520 Kč	13 290 Kč
Únor	44 618 Kč	39 304 Kč	5 314 Kč
Březen	47 576 Kč	41 193 Kč	6 383 Kč
Duben	42 590 Kč	35 941 Kč	6 649 Kč
Květen	45 565 Kč	30 923 Kč	14 642 Kč
Červen	51 043 Kč	28 340 Kč	22 703 Kč
Červenec	50 450 Kč	39 101 Kč	11 349 Kč
Srpen	53 320 Kč	42 210 Kč	11 110 Kč
Září	46 718 Kč	38 938 Kč	7 780 Kč
Říjen	46 856 Kč	37 581 Kč	9 275 Kč
Listopad	44 311 Kč	38 444 Kč	5 867 Kč
Prosinec	51 980 Kč	40 806 Kč	11 174 Kč
Celkem	576 837 Kč	451 301 Kč	125 536 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 15. ukazuje přehled příjmů a výdajů zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 7 ZDP, kterých bylo dosaženo v jednotlivých měsících roku 2012. Celkové zdanitelné příjmy činily 576 837 Kč a daňově uznatelné výdaje pak 451 301 Kč. Dílčím základem daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti je částka 125 536 Kč.

Analyzovaná fyzická osoba má založený podnikatelský účet a v roce 2012 činil dílčí základ daně z kapitálového majetku 3 Kč. Jiné zdanitelné příjmy však neeviduje. **Základem daně z příjmů fyzických osob je tak částka 125 539 Kč.** Podnikatelka má uzavřenou smlouvu o soukromém životním pojištění, splňující podmínky stanovené v § 15 ZDP. Ve zdaňovacím období roku 2012 zaplatila na pojistném 816 Kč. Základ daně snížený o nezdanitelné části tak činí 124 723 Kč. Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů činí 124 700 Kč a daň z příjmů, vypočtená podle § 16 ZDP, byla stanovena ve výši 18 705 Kč. Podnikatelka může uplatnit roční slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Vzhledem k tomu, že její poslední známá daňová povinnost nepřekročila 30 000 Kč a nehradila tak zálohy na daň z příjmu, vzniká podnikatelce **daňová povinnost ve výši 0 Kč.** Dále má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě ve výši 13 404 Kč ročně, a po uplatnění této slevy na dani, jí vznikl **daňový bonus ve výši 13 404 Kč.**

5.1 Základ daně v účetnictví a při použití paušálních výdajů

Pokud by podnikatelka vedla účetnictví, činil by její provozní výsledek hospodaření 82 019 Kč, přičemž by měla výnosy ve výši 576 837 Kč a náklady ve výši 494 818 Kč (viz Příloha B). Finanční výsledek hospodaření by činil 3 Kč. Výsledek hospodaření by byl tvořen pouze výsledkem hospodaření za běžnou činnost v celkové výši 82 022 Kč, neboť k žádné mimořádné činnosti v průběhu roku 2012 nedošlo. Zjištěný výsledek hospodaření je nutné upravit na základ daně, a to přičtením nedaňových nákladů ve výši 44 591 Kč, které představují souhrn záloh na zdravotní a sociální pojištění podnikatele. **Základ daně z příjmů fyzických osob tak činí 126 613 Kč.** Od základu daně je potřeba odečíst pojistné na soukromé životní pojištění ve výši 816 Kč. Snížený základ daně činí 125 797 Kč a po zaokrouhlení pak 125 700 Kč. Daň z příjmů, vypočtená podle § 16 ZDP, byla stanovena ve výši 18 855 Kč a po uplatnění roční slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, by podnikatelce vznikla **daňová povinnost ve výši 0 Kč.** Po uplatnění slevy na dani na vyživované dítě ve výši 13 404 Kč, by jí vznikl **daňový bonus ve výši 13 404 Kč.**

Pokud by analyzovaná fyzická osoba nevedla daňovou evidenci, mohla by uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % z dosažených příjmů. Během zdaňovacího období bylo dosaženo příjmů, podle § 7 ZDP, ve výši 576 837 Kč. Výdaje stanovené procentem odpovídají částce 346 102 Kč. Dílčím základem daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti je rozdíl mezi příjmy a paušálními výdaji, který činí 230 735 Kč. Po přičtení dílčího základu daně z kapitálového majetku ve výši 3 Kč, by **základ daně z příjmů fyzických osob činil 230 738 Kč.** Základ daně, snížený o nezdánitelné části ve výši 816 Kč, by činil 229 992 Kč a zaokrouhlený na celá sta Kč dolů pak 229 900 Kč. Daň z příjmů, vypočtená podle § 16 ZDP, by byla stanovena ve výši 34 485 Kč. Po odečtení roční slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, by **daň z příjmů činila 9 645 Kč.** Mohla by však uplatnit slevu na dani na vyživované dítě ve výši 13 404 Kč, čímž by jí vznikl nárok na **daňový bonus ve výši 3 759 Kč a konečná daňová povinnost by činila 0 Kč.**

5.2 Rozdílný základ daně v účetnictví a daňové evidenci

V této kapitole je analyzována rozdílná výše základu daně v účetnictví a v daňové evidenci u podnikatelky IU, za předpokladu, že by byly obě formy zaznamenávání hospodářských operací používány současně, a to ve zdaňovacím období roku 2012.

Tab. 16: Přehled výnosů a příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně

Měsíc	Výnosy	Příjmy	Rozdíl
Leden	51 810 Kč	51 810 Kč	0 Kč
Únor	44 618 Kč	44 618 Kč	0 Kč
Březen	47 576 Kč	47 576 Kč	0 Kč
Duben	43 090 Kč	42 590 Kč	500 Kč
Květen	45 065 Kč	45 565 Kč	-500 Kč
Červen	52 543 Kč	51 043 Kč	1 500 Kč
Červenec	48 950 Kč	50 450 Kč	-1 500 Kč
Srpen	53 320 Kč	53 320 Kč	0 Kč
Září	46 718 Kč	46 718 Kč	0 Kč
Říjen	46 856 Kč	46 856 Kč	0 Kč
Listopad	44 311 Kč	44 311 Kč	0 Kč
Prosinec	51 980 Kč	51 980 Kč	0 Kč
Celkem	576 837 Kč	576 837 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní

Tab.16 znázorňuje výnosy, kterých by podnikatelka dosáhla, kdyby vedla účetnictví a skutečně dosažené příjmy za jednotlivé měsíce roku 2012. V tabulce však nejsou uvedeny přijaté úroky z podnikatelského účtu, protože jsou součástí dílčího základu daně z kapitálového majetku podle § 8 ZDP. Celkový rozdíl mezi výnosy a příjmy, za zdaňovací období, činí 0 Kč. Tento stav je dán předmětem činnosti analyzované fyzické osoby, neboť 564 999 Kč, z dosažených příjmů i výnosů, je tvořeno tržbami z prodeje zboží konečným spotřebitelům. Zbývajících 11 838 Kč tvoří tržby z prodeje služeb, zejména pak půjčování párty píp.

Jediné rozdíly mezi výnosy a příjmy jsou zaznamenány v měsíci dubnu, květnu, červnu a v červenci. Pípy, zapůjčené v dubnu a v červnu, byly vráceny až v následujícím měsíci, kdy také došlo k úhradě za tyto služby. Příjem v daňové evidenci tak nastal v květnu, ale v účetnictví byly výnosy zaznamenány již v dubnu. Obdobná situace pak nastala ještě v červenci, kdy byla přijata platba za pronájem pípy, ale výnosem by byla již v červnu.

Tab. 17: Přehled daňově uznatelných nákladů a výdajů

Měsíc	Náklady	Výdaje	Rozdíl
Leden	38 680 Kč	38 520 Kč	160 Kč
Únor	38 840 Kč	39 304 Kč	-464 Kč
Březen	40 114 Kč	41 193 Kč	-1 079 Kč
Duben	36 710 Kč	35 941 Kč	769 Kč
Květen	31 752 Kč	30 923 Kč	829 Kč
Červen	27 541 Kč	28 340 Kč	-799 Kč
Červenec	39 527 Kč	39 101 Kč	426 Kč
Srpen	43 625 Kč	42 210 Kč	1 415 Kč
Září	38 588 Kč	38 938 Kč	-350 Kč
Říjen	35 402 Kč	37 581 Kč	-2 179 Kč
Listopad	39 453 Kč	38 444 Kč	1 009 Kč
Prosinec	39 995 Kč	40 806 Kč	-811 Kč
Celkem	450 227 Kč	451 301 Kč	-1 074 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 17 poskytuje pouze přehled o daňově uznatelných nákladech z provozní činnosti, kterých by podnikatelka dosáhla, kdyby vedla účetnictví a skutečně dosažené daňově uznatelné výdaje za jednotlivé měsíce roku 2012. Na začátku zdaňovacího období byly evidovány závazky z roku 2011 ve výši 2015 Kč. Tyto závazky byly uhrazeny v průběhu měsíce ledna a v daňové evidenci se tak promítly do výdajů. Pokud by však vedla účetnictví, tyto závazky by věcně a časově souvisely se zdaňovacím obdobím roku 2011, tudíž by do nákladů v roce 2012 nevstoupily.

V lednu byla také přijata faktura za nákup zboží ve výši 2 175 Kč, k jejíž úhradě došlo až v únoru. V měsíci únoru byly přijaty další faktury v úhrnné výši 1 711 Kč, které byly zaplacený v následujícím měsíci. V březnu nebyla uhrazena pouze jedna z přijatých faktur, a to ve výši 632 Kč. K její úhradě došlo v dalším měsíci. V dubnu byla přijata faktura za zboží v částce 1 401 Kč, která byla zaplacená až v květnu. Za květen byly evidovány závazky za přijaté služby ve výši 2 230 Kč, k jejichž uhrazení došlo v červnu.

V měsíci červnu byly zaúčtovány přijaté faktury ve výši 1 431 Kč a zaplacený byly až v červenci, kdy byly zaevidovány další faktury za zboží ve výši 1 857 Kč, uhrazené v srpnu. Zaúčtované a nezaplacené přijaté faktury za srpen činily 3 272 Kč, do výdajů vstoupily až v září. V říjnu byly uhrazeny přijaté faktury za měsíc září v úhrnné výši 2 922 Kč. V listopadu byla zaplacená faktura za říjen ve výši 743 Kč a v prosinci pak faktury přijaté v listopadu ve výši 1 752 Kč. V prosinci pak byly náklady zvýšeny ještě o částku

941 Kč, neboť zásoby byly účtovány způsobem B, přičemž počáteční stav zásob činil 32 201 Kč a konečný stav zásob 31 260 Kč. Celkový rozdíl mezi náklady a výdaji činí 1 074 Kč a je tvořen závazky z roku 2011, uhrazenými v lednu, a skutečnou spotřebou zásob v daném zdaňovacím období.

5.3 Navrhovaná doporučení

Vzhledem k tomu, že podnikatelka vlastní prodejnu se smíšeným zbožím v obci, která má necelé dva tisíce obyvatel, musí tomuto faktu podřizovat své obchodní aktivity. V první řadě udržuje svou marži v minimální výši, aby neztratila stálé zákazníky, neboť se v blízkém okolí nachází řada obchodních řetězců. Tržby za zboží a služby byly ve výši 576 837 Kč, avšak výdaje za nákup zboží 404 099 Kč. Provozní výdaje činily 47 202 Kč.

Denní tržby se pohybovaly v průměru okolo 2 200 Kč, čemuž musely být přizpůsobeny objednávky zboží. K dodávkách zboží docházelo několikrát týdně od různých dodavatelů, přičemž byly vystavovány faktury na každou samostatnou dodávku, což samozřejmě značně zvyšovalo administrativní náročnost vedení daňové evidence. Z tohoto hlediska by pak pro podnikatelku bylo nejsnazší uplatňovat výdaje procentem z příjmů. Problémem by však byla skutečnost, že takto stanovené výdaje ve výši 346 102 Kč, by nedokázaly pokrýt ani skutečné výdaje za nákup zboží.

Porovnáním základu daně a výše daňového bonusu, který by vznikl při vedení účetnictví a při uplatňování paušálních výdajů, se skutečným základem daně a daňovým bonusem při vedení daňové evidence, lze zjistit, že by uplatňování paušálních výdajů bylo nejméně výhodné.

Tab. 18: Komparace zjištěných výsledků

Položka	Účetnictví	Daňová evidence	Paušální výdaje
Základ daně	126 613 Kč	125 539 Kč	230 738 Kč
Snížený základ daně	125 797 Kč	124 723 Kč	229 992 Kč
Upravený základ daně	125 700 Kč	124 700 Kč	229 900 Kč
Daň z příjmů	18 855 Kč	18 705 Kč	34 485 Kč
Daňová povinnost	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňový bonus	13 404 Kč	13 404 Kč	3 759 Kč

Zdroj: Vlastní

Z Tab. 18 dokonce vyplývá, že z hlediska optimalizace daňového základu, je pro podnikatelku nejvýhodnější dále vést daňovou evidenci. Základ daně v účetnictví by byl vyšší pouze o 1 074 Kč než v daňové evidenci. Ovšem při použití paušálních výdajů by rozdíl činil 105 199 Kč. Konečná daňová povinnost, ve všech případech, činila 0 Kč. V účetnictví a v daňové evidenci by však zjištěnou daň z příjmů dokázala zcela pokrýt sleva dani na poplatníka, ale při použití paušálních výdajů by sama tato sleva nestačila. Příčinou shodné daňové povinnosti je nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, avšak použitím paušálních výdajů, by byl její daňový bonus o 9 645 Kč nižší než v účetnictví či daňové evidenci.

Tab. 19: Vyměřovací základy a platby na pojistné

Položka	Účetnictví	Daňová evidence	Paušální výdaje
Dílní základ daně podle § 7 ZDP	126 610 Kč	125 536 Kč	230 735 Kč
Vyměřovací základ - sociální pojištění	75 420 Kč	75 420 Kč	115 368 Kč
Roční platba - sociální pojištění	20 023 Kč	20 023 Kč	33 688 Kč
Vyměřovací základ - zdravotní pojištění	150 822 Kč	150 822 Kč	150 822 Kč
Roční platba - zdravotní pojištění	20 361 Kč	20 361 Kč	20 361 Kč
Celkové platby za kalendářní rok	40 384 Kč	40 384 Kč	54 049 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 19 poskytuje přehled o vyměřovacích základech a platbách na sociální a zdravotní pojištění. Vyměřovací základy pro sociální i zdravotní pojištění, vypočtené z dílního základu daně v účetnictví a v daňové evidenci, byly nižší než minimální vyměřovací základy. Z toho důvodu byly použity minimální vyměřovací základy pro stanovení roční výše pojistného, které v součtu činilo 40 384 Kč. Při použití paušálních výdajů, by byl vypočten vyměřovací základ u sociálního pojištění ve výši 115 368 Kč, a z něho zjištěné pojistné ve výši 33 688 Kč. Vyměřovací základ u zdravotního pojištění by byl nižší než minimální, proto by muselo být pojistné vypočteno z minimálního vyměřovacího základu. V úhrnu by pak celkové platby na pojistném činily 54 049 Kč, tedy o 13 665 Kč více, než při vedení daňové evidence či účetnictví. Z tohoto hlediska by pak pro podnikatelku bylo nejvýhodnější pokračovat ve vedení daňové evidence.

Pokud by se přesto analyzovaná fyzická osoba rozhodla uplatňovat výdaje procentem z příjmů v průběhu roku 2013, např. z důvodu vysoké administrativní náročnosti daňové evidence, musela by podat dodatečné daňové přiznání za rok 2012. Dílčí základ daně ve výši 125 536 Kč by musel být zvýšen o hodnotu nespotřebovaných zásob v celkové výši 31 260 Kč. Takto upravený dílčí základ daně by činil 156 796 Kč. Základ daně by tak byl ve výši 156 799 Kč a po odečtení nezdanitelných částí by činil 155 983 Kč. Daň z příjmů, vypočtená ze zaokrouhleného základu daně ve výši 155 900 Kč, by činila 23 385 Kč. Konečná daňová povinnost by byla stále 0 Kč a daňový bonus ve výši 13 404 Kč.

Dále by musel být podán opravný Přehled o příjmech a výdajích na okresní správu sociálního zabezpečení. Vyměřovací základ pro sociální pojištění by činil 78 398 Kč a roční pojistné pak 22 893 Kč. Vznikl by tak nedoplatek na sociálním pojištění ve výši 2 870 Kč. Přechod z vedení daňové evidence na uplatňování paušálních výdajů nemá vliv na zdravotní pojištění. V konečném důsledku by musela podnikatelka doplatit pouze 2 870 Kč okresní správě sociálního zabezpečení.

Pokud by skutečně uplatňovala paušální výdaje ve zdaňovacím období roku 2013, ztratila by podnikatelka nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, neboť lze předpokládat, že její příjmy z dílčího základu daně podle § 7 ZDP, budou tvořit více než 50 % celkového základu daně. Toto je jedna z významných změn v ZDP, účinných od 1. ledna 2013, která by se jí přímo týkala. Její dcera sice dovršila věku 26 let 7. dubna 2013, ale při vedení daňové evidence by mohla uplatnit slevu na vyživované dítě v poměrné výši, která by činila 3 351 Kč.

Za předpokladu, že by bylo dosaženo stejných dílčích základů daně i nezdanitelných částí základu daně jako ve zdaňovacím období roku 2012, pak by při vedení daňové evidence vznikl nárok na daňový bonus ve výši 3 351 Kč. Pokud by však uplatňovala paušální výdaje, konečná daňová povinnost by činila 9 645 Kč. Dále došlo k navýšení minimálních vyměřovacích základů pro sociální a zdravotní pojištění, čímž by se rozdíly mezi daňovou evidencí a paušálními výdaji, oproti roku 2012, snížily o 2 652 Kč. Při vedení daňové evidence by v roce 2013 podnikatelka zaplatila na pojistném 43 642 Kč a při uplatňování paušálních výdajů 54 655 Kč, tedy o 11 013 Kč více. Použitím paušálních výdajů by

podnikatelka přišla celkem o 24 009 Kč, jelikož by její daňová povinnost činila 9 645 Kč, ztratila by nárok na daňový bonus ve výši 3 351 Kč a na pojistném by odvedla o 11 013 Kč více, než v situaci, kdy by vedla daňovou evidenci.

Analyzované fyzické osobě je možné doporučit, aby i v dalším zdaňovacím období vedla daňovou evidenci, neboť jí tato forma zaznamenávání hospodářských operací přináší značnou úsporu na dani z příjmů a platbách na sociální a zdravotní pojištění. Ve zdaňovacím období roku 2012 by ušetřila 23 310 Kč, než kdyby uplatňovala paušální výdaje. Navíc, může ještě v roce 2013 využít slevu na vyživované dítě a uplatnit nárok na daňový bonus, jestliže nějaký vznikne. Od roku 2014 již nebude moci uplatňovat slevu na vyživované dítě a mohla by zvážit možnost uplatňovat paušální výdaje. Nicméně se domnívám, že vzhledem k vysokým skutečným výdajům za nákup zboží, by pro ni tento způsob zaznamenávání hospodářských operací nebyl vhodný. Navíc, od 1. ledna 2013 došlo ke zvýšení sazeb DPH, což pravděpodobně povede ke zvýšení těchto výdajů.

6 Analýza daňového základu fyzické osoby DB

DB je fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona nezapsaná v obchodním rejstříku. Předmětem podnikání je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Oborem činnosti náležící do této živnosti volné je velkoobchod a maloobchod. Analyzovaná fyzická osoba poskytuje činnosti spojené s nákupem a prodejem zboží přímému spotřebiteli v prodejně s dárkovými předměty. Svou činnost zahájila 1. 10. 2012, jedná se o neplátce DPH a v současné době nemá žádné zaměstnance. Je svobodná a neuplatňuje slevy na dani na vyživované děti.

Ve zdaňovacím období roku 2012 měla také příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků podle § 6 ZDP. V pracovním poměru na dobu určitou byla až do 30. června 2012, poté byla vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce. Hrubá mzda za šest měsíců činila 87 000 Kč a zálohy na dani z příjmů 5 130 Kč. V září se rozhodla, že začne podnikat a bylo jí vystaveno živnostenské oprávnění.

Prodejna s dárkovými předměty není ve vlastních prostorách podnikatelky. Původně se zde nacházel obchod s čaji a kávou a doplňkovým sortimentem. Majitelka však ukončila svou činnost a obchod i s nájemní smlouvou nabídla k převzetí. Cena zboží byla stanovena na 12 510 Kč a cena vybavení na 12 200 Kč. Vybavení prodejny bylo tvořeno regály v celkové hodnotě 7 000 Kč, prodejním pultem za 3 000 Kč a elektronickou pokladnou značky Sharp za 2 200 Kč. Nájemné a zálohy na energie jsou hrazeny předem, vždy do 15. dne předcházejícího měsíce. Nájemné činí 4 000 Kč a zálohy na energie 2 000 Kč.

6.1 Základ daně v daňové evidenci, účetnictví a při použití paušálních výdajů

Základ daně z příjmů fyzických osob je, v případě této analyzované fyzické osoby, tvořen součtem dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků a dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. Dílčí základ daně z příjmů podle § 6 ZDP činí 116 580 Kč, neboť příjmy ze zaměstnání ve výši 87 000 Kč byly zvýšeny o částku 29 580 Kč, tedy o pojistné na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem.

Vzhledem k tomu, že podnikatelka zahájila podnikání až v říjnu, vyčkala s rozhodnutím o použití skutečných či paušálních výdajů až na konec zdaňovacího období. Do té doby evidovala veškeré příjmy i skutečné výdaje, které při její činnosti nastaly, aby se mohla rozhodnout, která z variant je pro ní, z hlediska optimalizace daňového základu, nejvýhodnější.

Tab. 20: Příjmy a výdaje zahrnované do dílčího základu daně

Měsíc	Příjmy	Výdaje	Rozdíl
Září	0 Kč	31 710 Kč	-31 710 Kč
Říjen	32 745 Kč	13 472 Kč	19 273 Kč
Listopad	43 976 Kč	28 761 Kč	15 215 Kč
Prosinec	59 568 Kč	19 669 Kč	39 899 Kč
Celkem	136 289 Kč	93 612 Kč	42 677 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 20 poskytuje přehled o příjmech a výdajích, zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 7 ZDP, za jednotlivé měsíce roku 2012. V září vznikly podnikatelce výdaje související se zahájením podnikání, avšak příjmy neměla žádné, neboť svou činnost zahájila až 1. října.

Pokud by analyzovaná fyzická osoba vedla daňovou evidenci, činily by její celkové zdanitelné příjmy 136 289 Kč a celkové daňově uznatelné výdaje 93 612 Kč. Dílčím základem daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti je tak částka 42 677 Kč. **Základ daně z příjmů fyzických osob činí 159 257 Kč** a nelze ho snížit o žádné nezdánitelné části základu daně ani o odčitatelné položky. Základ daně

zaokrouhlený na celá sta Kč dolů činí 159 200 Kč a daň z příjmů, vypočtená podle § 16 ZDP, byla stanovena ve výši 23 880 Kč. Po uplatnění roční slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, **činí daňová povinnost 0 Kč**. Vzhledem k tomu, že byly odvedeny zálohy na daň z příjmů, vzniká tak **přeplatek na dani v celkové výši 5 130 Kč**.

Jestliže by se podnikatelka rozhodla vést účetnictví, činil by její provozní výsledek hospodaření 41 566 Kč, přičemž by měla výnosy ve výši 136 289 Kč a náklady ve výši 97 723 Kč (viz Příloha C). Výsledek hospodaření by byl tvořen pouze výsledkem hospodaření za běžnou činnost v celkové výši 41 566 Kč. Zjištěný výsledek hospodaření je nutné upravit na základ daně, a to přičtením nedaňových nákladů ve výši 10 599 Kč, které představují souhrn zaplacených záloh na zdravotní a sociální pojištění podnikatele. Dílčí základ daně z příjmů podle § 7 ZDP tak činí 52 165 Kč. **Základ daně z příjmů fyzických osob**, tvořený součtem dílčího základu daně podle § 6 ZDP ve výši 116 580 Kč a dílčího základu daně podle § 7 ZDP ve výši 52 165 Kč, **činí 168 745 Kč**. Daň z příjmů, vypočtená ze zaokrouhleného základu daně ve výši 168 700 Kč, by činila 25 305 Kč. Po odečtení roční slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, by vznikla **daňová povinnost ve výši 465 Kč**. V průběhu zdaňovacího období byly uhrazeny zálohy na daň z příjmů ve výši 5 130 Kč, tudíž by **přeplatek na dani činil 4 665 Kč**.

Pokud by analyzovaná fyzická osoba nechtěla vést daňovou evidenci ani účetnictví, mohla by uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % z dosažených příjmů. Příjmy z podnikání činily 136 289 Kč a paušálně stanovené výdaje odpovídají částce 81 773 Kč. Dílčím základem daně z příjmů podle § 7 ZDP je tak rozdíl mezi příjmy a paušálními výdaji ve výši 54 516 Kč. **Základ daně z příjmů fyzických osob**, tvořený součtem dílčího základu daně podle § 6 a 7 ZDP, **by činil 171 096 Kč**. Daň z příjmů, vypočtená ze zaokrouhleného základu daně ve výši 171 000 Kč, by činila 25 650 Kč. Po odečtení roční slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, by **daňová povinnost činila 810 Kč**. Poněvadž byly zaplacený zálohy na daň z příjmů v částce 5 130 Kč, vznikl by podnikatelce **přeplatek na dani v celkové výši 4 320 Kč**.

6.2 Rozdílný základ daně v účetnictví a daňové evidenci

V této kapitole je analyzována rozdílná výše základu daně v účetnictví a v daňové evidenci u podnikatelky DB, za předpokladu, že by byly obě formy zaznamenávání hospodářských operací používány současně, a to ve zdaňovacím období roku 2012.

Tab. 21: Přehled výnosů a příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně

Měsíc	Výnosy	Příjmy	Rozdíl
Září	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Říjen	32 745 Kč	32 745 Kč	0 Kč
Listopad	43 976 Kč	43 976 Kč	0 Kč
Prosinec	59 568 Kč	59 568 Kč	0 Kč
Celkem	136 289 Kč	136 289 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní

Z Tab. 21 vyplývá, že by v průběhu zdaňovacího období roku 2012, nedošlo k žádným rozdílům mezi výnosy a příjmy. Tento stav je dán předmětem činnosti analyzované fyzické osoby, neboť příjmy i výnosy jsou tvořeny pouze tržbami z prodeje zboží konečným spotřebitelům.

Tab. 22: Přehled daňově uznatelných nákladů a výdajů

Datum	Náklady	Výdaje	Rozdíl
Září	25 710 Kč	31 710 Kč	-6 000 Kč
Říjen	25 722 Kč	13 472 Kč	12 250 Kč
Listopad	24 232 Kč	28 761 Kč	-4 529 Kč
Prosinec	8 460 Kč	19 669 Kč	-11 209 Kč
Celkem	84 124 Kč	93 612 Kč	-9 488 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 22 poskytuje přehled o daňově uznatelných nákladech, kterých by podnikatelka dosáhla, kdyby vedla účetnictví a skutečně dosažených daňově uznatelných výdajích. V září byly evidovány výdaje spojené se zahájením podnikání ve výši 31 710 Kč, ale náklady činily pouze 25 710 Kč. Rozdíl ve výši 6 000 Kč je dán tím, že bylo předem uhrazeno nájemné a zálohy na energie za měsíc říjen, přičemž do účetnictví se tato částka promítla až v dalším měsíci. V říjnu pak byla přijata faktura za zboží v částce 12 250 Kč, ale zaplacená byla v listopadu. V tomto měsíci byla přijata faktura za zboží ve výši 7 721 Kč, která byla uhrazena v prosinci. V prosinci byly přijaty dvě faktury za nákup zboží v úhrnné hodnotě 10 362 Kč, zaplacené byly až v lednu roku 2013, proto tato částka

do daňové evidence nevstoupila. Celkový rozdíl mezi náklady a výdaji činí 9 488 Kč a byl způsoben fakturami uhrazenými v lednu, hodnotou nespotřebovaných zásob zboží ve výši 13 850 Kč a časovým rozlišováním nájemného a záloh na energie. V daňové evidenci by nájemné a zálohy na energie za rok 2012 činily 24 000 Kč, ale v účetnictví pouze 18 000 Kč.

6.3 Navrhovaná doporučení

Porovnáním dílčích základů daně podle § 7 ZDP, kterých by bylo dosaženo při vedení účetnictví, daňové evidence a uplatňování paušální výdajů, lze zjistit, že by pro podnikatelku bylo nejvýhodnější vést daňovou evidenci. Avšak s touto formou evidence nemá žádné zkušenosti, a proto se rozhodovala, zda bude vést daňovou evidenci či uplatňovat výdaje procentem z příjmů, neboť nechtěla využívat služeb účetních a daňových poradců. Vzhledem k tomu, že má pouze tři dodavatele, objednávky realizuje většinou dvakrát do měsíce a její příjmy jsou tvořeny jenom tržbami za zboží, nemělo by zaznamenávání jejích hospodářských operací představovat vysokou administrativní zátěž.

Tab. 23: Komparace zjištěných výsledků

Položka	Účetnictví	Daňová evidence	Paušální výdaje
Dílčí základ daně podle § 6 ZDP	116 580 Kč	116 580 Kč	116 580 Kč
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP	52 165 Kč	42 677 Kč	54 516 Kč
Základ daně	168 745 Kč	159 257 Kč	171 096 Kč
Upravený základ daně	168 700 Kč	159 200 Kč	171 000 Kč
Daň z příjmů	25 305 Kč	23 880 Kč	25 650 Kč
Daňová povinnost	465 Kč	0 Kč	810 Kč
Přeplatek na dani	4 665 Kč	5 130 Kč	4 320 Kč

Zdroj: vlastní

Z Tab. 23 vyplývá, že z hlediska optimalizace daňového základu, je druhou nejlepší alternativou vedení účetnictví. Dílčí základ daně podle § 7 ZDP by byl, oproti daňové evidenci, vyšší o 9 488 Kč. V konečném důsledku by daň z příjmů byla vyšší o 1425 Kč, ale po uplatnění roční slevy na poplatníka by daňová povinnost činila 465 Kč. Ovšem při použití paušálních výdajů by rozdíl, mezi dílčími základy daně, činil 11 839 Kč. Daňová povinnost by činila 810 Kč a vzniklý přeplatek na dani by byl pouze ve výši 4 320 Kč.

Tab. 24: Vyměřovací základy a platby na pojistné

Položka	Účetnictví	Daňová evidence	Paušální výdaje
Dílčí základ daně podle § 7 ZDP	52 165 Kč	42 677 Kč	54 516 Kč
Vyměřovací základ - sociální pojištění	26 083 Kč	21 339 Kč	27 258 Kč
Roční platba - sociální pojištění	7 617 Kč	6 231 Kč	7 960 Kč
Vyměřovací základ - zdravotní pojištění	37 706 Kč	37 706 Kč	37 706 Kč
Roční platba - zdravotní pojištění	5 091 Kč	5 091 Kč	5 091 Kč
Celkové platby za kalendářní rok	12 708 Kč	11 322 Kč	13 051 Kč

Zdroj: vlastní

Tab. 24 ukazuje, že vyměřovací základ pro sociální pojištění, vypočtený z dílčích základů daně podle § 7 ZDP, je v účetnictví, daňové evidenci a při použití paušálních výdajů vyšší než minimální vyměřovací základ v poměrné výši, který činí 18 855 Kč. Pokud by vedla podnikatelka účetnictví, zaplatila by na sociálním pojištění 7 617 Kč, čímž by jí vznikl nedoplatek ve výši 2 109 Kč, oproti uhrazeným minimálním zálohám ve výši 5 508 Kč. Jestliže by zvolila vedení daňové evidence, sociální pojištění by činilo 6 231 Kč a nedoplatek 723 Kč. Při použití paušálních výdajů, by na sociální pojištění odvedla 7 960 Kč a nedoplatek by se zvýšil na 2 452 Kč. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění by byl ve všech případech nižší než minimální vyměřovací základ v poměrné výši, který činí 37 706 Kč. Na zdravotní pojištění by tak odvedla částku 5 091 Kč, která se rovná úhrnu zaplacených záloh. Pokud by se DB rozhodla skutečně rozhodla vést daňovou evidenci, zaplatila by na pojistném pouze o 1 386 Kč méně než při vedení účetnictví.

Analyzované fyzické osobě je možné doporučit, aby vedla daňovou evidenci, neboť jí tato forma zaznamenávání hospodářských operací přinese úsporu na dani z příjmů a také na sociálním pojištění, než kdyby zvolila nejsnazší metodu – uplatňování paušálních výdajů. Celková úspora, za zdaňovací období roku 2012, by činila 2 539 Kč. Vzhledem k tomu, že podniká poměrně krátce, nelze přesně odhadnout, jak se budou vyvíjet její skutečné náklady v průběhu roku 2013. Výdaje za nákup zboží v roce 2012 činily 54 844 Kč a provozní režie 25 568 Kč, celkem tedy 80 412 Kč. Paušálně stanovené výdaje by byly ve výši 81 773 Kč, takže by sice dokázaly pokrýt tyto skutečné výdaje, ale ostatní již ne. Navíc, od 1. ledna 2013 došlo ke zvýšení sazeb DPH, což pravděpodobně povede ke zvýšení skutečných výdajů.

Závěr

Fyzické osoby, podnikající na základě živnostenského či jiného oprávnění, mohou zaznamenávat své hospodářské operace třemi různými způsoby, jestliže nemusí vést povinně účetnictví. Obecně nelze konstatovat, která z těchto metod je pro daný ekonomický subjekt nejvhodnější. Účetnictví, daňová evidence i uplatňování výdajů procentem z příjmů je postaveno na odlišných základech a každý podnikatel eviduje jiné hospodářské operace v souvislosti s jeho oborem činností.

Z hlediska administrativní náročnosti zcela jistě převažují výhody použití paušálních výdajů. Poplatník vede pouze záznamy o příjmech a evidenci pohledávek. Samotné stanovení dílčího základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti je také snazší, neboť nemusí zkoumat, které výdaje jsou daňově uznatelné.

Z hlediska optimalizace daňového základu však dochází ke značným rozdílům mezi jednotlivými dílčími základy daně, které by byly stanoveny u daného subjektu, pokud by vedl účetnictví, daňovou evidenci a uplatňoval paušální výdaje ve stejném zdaňovacím období. V analýze daňového základu podnikatele PK bylo zjištěno, že by přechod z vedení daňové evidence na uplatňování paušálních výdajů, vedl ke snížení daňového zatížení. Tento stav je dán skutečností, že oborem jeho činností je poskytování technických služeb a služeb pro zemědělství a lesnictví, kdy paušálně stanovené výdaje značně převyšují skutečné. V případě daňové základu podnikatelky IU, která se zabývá prodejem smíšeného zboží konečným spotřebitelům, je situace opačná. Paušální výdaje by nedokázaly pokrýt ani skutečné výdaje za nákup zboží do prodejny. Z toho důvodu by měla dále vést daňovou evidenci. Ve třetím příkladu, v analýze daňového základu podnikatelky DB, která prodává dárkové předměty v pronajaté prodejně, bylo zjištěno, že paušálně stanovené výdaje sice pokryjí skutečné výdaje za nákup zboží i provozní výdaje, ale nejsou dostatečně vysoké vůči výdajům za pořízení vybavení do prodejny, a proto by měla vést daňovou evidenci.

Optimalizace daňového základu, resp. dílčího základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, pak vede ke snížení vyměřovacích základů pro zdravotní a sociální pojištění. Vzhledem k tomu, že jsou platby na pojistné OSVČ nedaňovým

výdajem a v současné době dochází k neustálému propadu maloobchodních tržeb, je snahou řady OSVČ odvádět na pojistném pouze minimální zálohy. I z toho důvodu by měly tyto osoby zvážit, zda je pro ně daný způsob evidence hospodářských operací vhodný.

Diplomová práce přináší komplexní pohled na problematiku daňového zatížení včetně odvodů na sociální a zdravotní pojištění fyzických osob. Porovnáním zjištěných skutečností lze konstatovat, že na základ daně má vliv nejenom samotný způsob evidence hospodářských operací, jakožto i obor činnosti dané fyzické osoby. V prvním případě je základ daně ovlivněn charakteristickými rysy jednotlivých způsobů evidence a ZDP, což je detailně popsáno v kapitole 2 a 3. Ve druhém případě se jedná o specifické hospodářské operace související s oborem činnosti daného subjektu, neboť jak vyplynulo z praktické části diplomové práce, lze předpokládat, že poskytování služeb různého charakteru s sebou přináší nižší skutečné výdaje, než prodej zboží konečným spotřebitelům.

Závěrem je třeba dodat, že úvaha o přechodu na jiný způsob evidence, by neměla vycházet pouze z výše popsanych hledisek, ale měla by být doplněna i o plány podnikatele týkající se blízké budoucnosti, v časovém horizontu do šesti let. Jestliže se podnikatel rozhodne vést účetnictví, může jeho vedení ukončit až po uplynutí pěti po sobě jdoucích účetních období, následujících po kalendářním roce, ve kterém se stal účetní jednotku. A dále by měl zvážit, zda nebude uskutečňovat finančně náročnější investice do podnikání, neboť by skutečné výdaje mohly značně převyšovat výdaje stanovené procentem z příjmů.

Seznam použité literatury

Citace:

BUSINESSINFO. *Změny v platbě zdravotního pojištění od 1. ledna 2013* [online]. Praha: Czech Trade, 2013, [vid 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zmeny-v-platbe-zdravotniho-pojisteni-od-1-ledna-2013-27764.html>

CARDOVÁ, Z. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-502-1.

ČSSZ. *Pojištění OSVČ* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2012, [vid 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/pojistne-na-duchodove-pojisteni.htm>

ČSSZ. *Pojištění OSVČ* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, 2013, [vid 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/platba-pojistneho/zmeny-v-pojisteni-osob-samostatne-vydelecne-cinnych-od-1-1-2013.htm>

Eurostat. *Taxation trends in the European Union - Data for the EU Member States, Iceland and Norway*. 1st ed., Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012. ISBN 978-92-79-21209-3.

HNÁTEK, M., D. ZÁMEK. *Daňové a nedaňové náklady 2012*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-260-0618-3.

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vyd. Praha: Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

KŘEMEN, B. *100 legálních daňových triků 2012*. 2. rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-260-0294-9.

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012: úplná znění platná k 1.1. 2012.* 21. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4254-0.

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2013: úplná znění platná k 1.1. 2013.* 22. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4643-2.

MÜLLEROVÁ, L. *Účetnictví podnikatelů.* 3. aktualiz.vyd. Praha: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1747-6.

SEDLÁKOVÁ, E. *Daňové a nedaňové výdaje: A-Z.* Český Těšín: Poradce, 2012. ISBN 978-80-7365-333-0.

STROUHAL, J., et al. *Účetnictví 2011: velká kniha příkladů.* 1. vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2011. ISBN 978-80-251-3389-7.

ŠTOHL, P. *Daňová evidence 2012: praktický průvodce.* 3. aktualiz. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2012. ISBN 978-80-87237-46-5.

THOMPSON, E. *Czech tax rates among highest.* [online]. Czech Republic, Prague: Prague Post, May 02, 2012. ProQuest Central, [vid 2013-02-22]. Retrieved from: <http://search.proquest.com/docview/1010760767?accountid=17116>

VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012.* 11. vyd. Praha: VOX, 2012. ISBN 978-80-87480-05-2.

ŽENÍŠKOVÁ, M., et al. *Sociální a zdravotní pojištění 2012.* Praha: Svaz účetních, 2012. Metodické aktuality Svazu účetních, 2/2012. ISBN 978-80-87367-24-7.

Bibliografie:

ČESKO. *Živnostenské podnikání: podle stavu k 11. 6. 2012*. Ostrava: Sagit, 2012. ÚZ; č. 906. ISBN 978-80-7208-930-7.

DLABAČOVÁ, J., et al. *Daňové a účetní aktuality 2013*. Praha: Svaz účetních, 2013. Metodické aktuality Svazu účetních, 4/2013. ISBN 978-80-87367-36-0.

DUŠEK, J. *Převod daňové evidence na vedení účetnictví*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2387-7.

KOUT, P., T. LÍBAL. *Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady*. 1. vyd. Praha: VOX, 2013. ISBN 978-80-87480-13-7.

RUBÁKOVÁ, V. *Praktické účetní případy 2012*. 5. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4257-1.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2011: pro střední školy a veřejnost*. 1. díl. 12. upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2011. ISBN 978-80-87237-35-9.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví 2011: pro střední školy a veřejnost*. 2. díl. 12. upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2011. ISBN 978-80-87237-36-6.

Seznam příloh

Příloha A	Účet zisků a ztrát fyzické osoby PK.....	83
Příloha B	Účet zisků a ztrát fyzické osoby IU	84
Příloha C	Účet zisků a ztrát fyzické osoby DB	85

Příloha A Účet zisků a ztrát fyzické osoby PK

710 – Účet zisků a ztrát					
Název účtu	Číslo účtu	Částka	Název účtu	Číslo účtu	Částka
Spotřeba materiálu - PHM	501.01	37 717 Kč	Tržby z prodeje služeb - lesnické práce	602.01	274 690 Kč
Spotřeba materiálu - olej, struna	501.02	3 022 Kč	Tržby z prodeje služeb - technické služby	602.02	70 190 Kč
Spotřeba materiálu - drobný hmotný majetek	501.03	53 899 Kč	Tržby z prodeje služeb - zemědělské a zahradnické práce	602.03	35 100 Kč
Ostatní služby - telefon	518.01	3 801 Kč	Tržby z prodeje služeb - pozemní doprava	602.04	18 950 Kč
Ostatní služby - opravy	518.02	5 470 Kč			
Mzdové náklady - brigádníci	521.01	10 000 Kč			
Individuální podnikatel - zdravotní pojištění	526.01	20 364 Kč			
Individuální podnikatel - sociální pojištění	526.02	22 032 Kč			
Daň silniční	531	1 800 Kč			
Ostatní provozní náklady	548	5 060 Kč			
Odpisy hmotného majetku - traktor	551.01	7 926 Kč			
Celkem		171 091 Kč	Celkem		398 930 Kč
			Výsledek hospodaření	431	227 839 Kč

Příloha B Účet zisků a ztrát fyzické osoby IU

710 – Účet zisků a ztrát					
Název účtu	Číslo účtu	Částka	Název účtu	Číslo účtu	Částka
Spotřeba materiálu - čisticí prostředky	501.01	631 Kč	Tržby z prodeje služeb	602	11 838 Kč
Spotřeba materiálu - kancelářské prostředky	501.02	871 Kč	Tržby za zboží	604	564 999 Kč
Spotřeba materiálu - obalové prostředky	501.03	2 130 Kč	Úroky	662	3 Kč
Spotřeba energie	502	33 860 Kč			
Prodané zboží	504	405 040 Kč			
Ostatní služby	518	7 695 Kč			
Individuální podnikatel - zdravotní pojištění	526.01	20 391 Kč			
Individuální podnikatel - sociální pojištění	526.02	24 200 Kč			
Celkem		494 818 Kč	Celkem		576 840 Kč
			Výsledek hospodaření	431	82 022 Kč

Příloha C Účet zisků a ztrát fyzické osoby DB

710 – Účet zisků a ztrát					
Název účtu	Číslo účtu	Částka	Název účtu	Číslo účtu	Částka
Spotřeba materiálu - úklidové a čisticí prostředky	501.01	378 Kč	Tržby za zboží	604	136 289 Kč
Spotřeba materiálu - kancelářské prostředky	501.02	259 Kč			
Spotřeba materiálu - obalové prostředky	501.03	931 Kč			
Spotřeba materiálu - drobný hmotný majetek	501.04	12 200 Kč			
Spotřeba energie	502	6 000 Kč			
Prodané zboží	504	51 356 Kč			
Ostatní služby - nájemné	518.01	12 000 Kč			
Individuální podnikatel - zdravotní pojištění	526.01	5 091 Kč			
Individuální podnikatel - sociální pojištění	526.02	5 508 Kč			
Ostatní provozní náklady	548	1 000 Kč			
Celkem		94 723Kč	Celkem		136 289 Kč
			Výsledek hospodaření	431	41 566 Kč